

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA
GMINY WAGANIEC
NA LATA 2016-2025

DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH
I PRZEZNACZONYCH DO REWITALIZACJI

Waganiec, 2016

Spis treści

1	Wprowadzenie	3
1.1	Definicje	3
1.2	Tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji	4
2	Diagnoza społeczno-gospodarcza	6
2.1	Charakterystyka zagospodarowania przestrzennego gminy	6
2.2	Charakterystyka gospodarcza gminy	19
2.3	Charakterystyka społeczna gminy	27
3	Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi	35
4	Konsultacje społeczne	40
4.1	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Waganiec na podstawie badań własnych- konsultacje społeczne z pracownikami Urzędu	40
4.2	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Waganiec na podstawie badań własnych- badanie ankietowe	48
4.3	Konsultacje społeczne z mieszkańcami	61
5	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych	64
5.1	Metodologia opracowania diagnozy	64
5.2	Problemy społeczne	65
5.3	Problemy gospodarcze	76
5.4	Problemy środowiskowe	77
5.5	Problemy przestrzenno-funkcjonalne	78
6	Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	80
6.1	Obszary zdegradowane	80
6.2	Obszar rewitalizacji	86
7	Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego (planowany efekt rewitalizacji)	88

8	Cele rewitalizacji i kierunki działań	89
8.1	Rekomendowane kierunki interwencji	89
8.2	Opis kierunków interwencji i celów rewitalizacji.....	90
8.3	Uzasadnienie celów rewitalizacji i ich wpływ na niwelowanie koncentracji zjawisk negatywnych.....	93
9	Spis tabel i wykresów	95
9.1	Spis rysunków	95
9.2	Spis tabel.....	95
9.3	Spis wykresów	96

1 Wprowadzenie

1.1 Definicje

Powołując się na Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020 rewitalizacja stanowi kompleksowy proces, którego celem jest wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Przez działania całościowe rozumie się wzajemnie powiązane przedsięwzięcia, które obejmują kwestie społeczne oraz gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe. Poprzez prowadzone działania zakłada się optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów. Proces ten trwa wiele lat, prowadzony przez interesariuszy przy współpracy społeczności lokalnej. Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- Uwzględnienie rewitalizacji, jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- Pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów, obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub środowiskowe;
- Ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- Właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- Zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- Koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowania i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- Realizacji wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnej zasady partnerstwa, polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego,

otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć¹.

Obszar zdegradowany stanowi teren, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy (tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych). Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary, które nie posiadają wspólnych granic (warunek – występowanie sytuacji kryzysowej na każdym podobszarze).

Obszar rewitalizacji jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Program rewitalizacji natomiast został zdefiniowany, jako inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program działań w takich sferach jak: społeczna, ekonomiczna, przestrzenna, infrastrukturalna, środowiskowa, kulturowa. Celem niniejszego programu jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi on narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny to zaplanowany oraz ukierunkowany plan na osiągnięcie celów programu rewitalizacji.

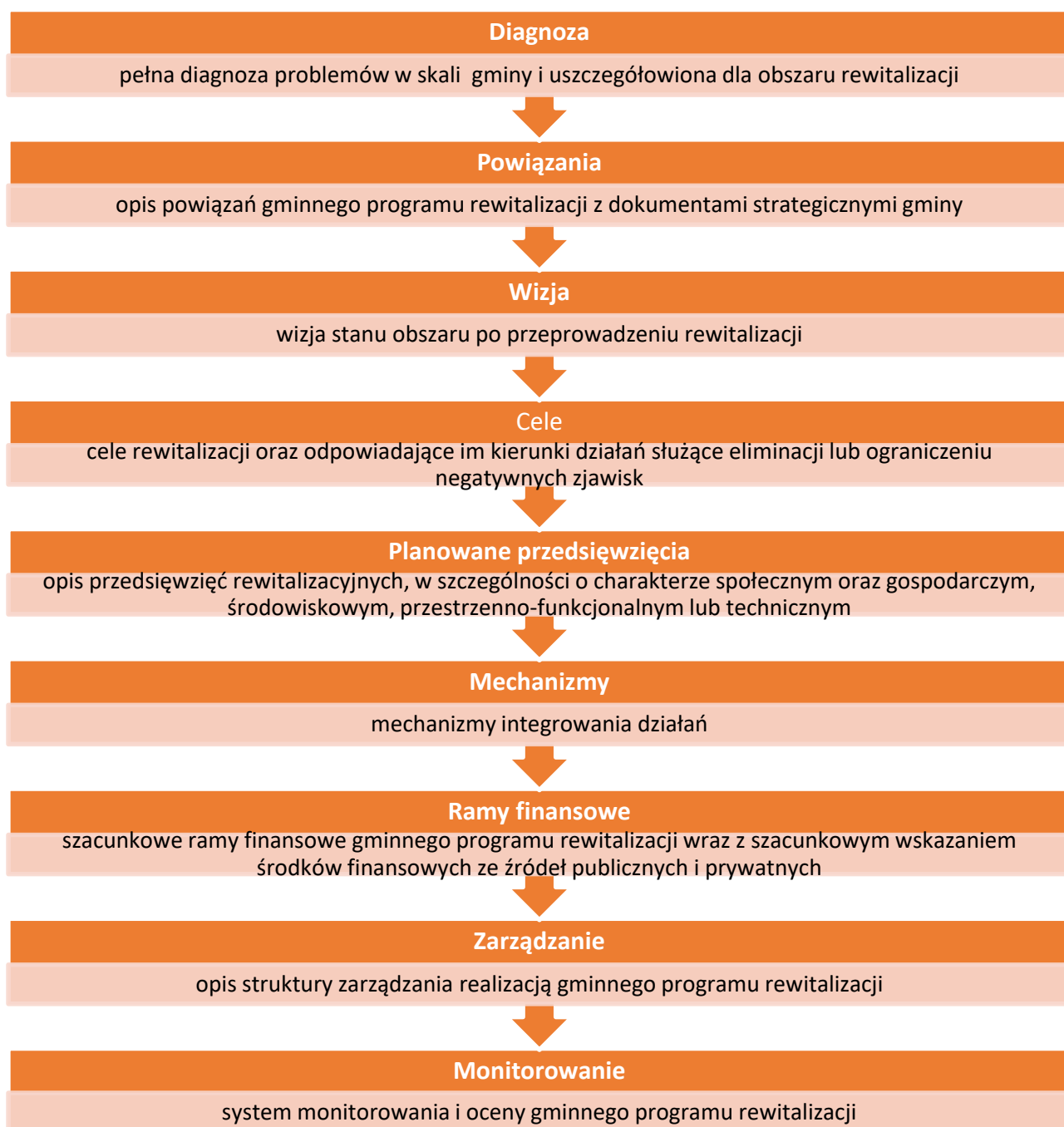
Należy zaznaczyć, że głównym źródłem sfinansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy europejskich są środki RPO (EFS i EFR). Komplementarnym źródłem ich współfinansowania są także środki KPO (EFS, EFRR, FS). Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych mogą być również środki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także pozostałe np. prywatne.

1.2 Tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji

W celu stworzenia kompleksowego programu rewitalizacji, w niniejszym dokumencie szczególna uwaga została zwrócona na dokładną diagnozę, opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, cele rewitalizacji oraz opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

¹ Wszystkie poniższe definicje w niniejszym podrozdziale pochodzą z dokumentu pn. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 3 lipca 2015 r., s. 5-8.

Rysunek 1 Etapy tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Opracowanie własne na podstawie Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz. U. rok 2015, poz. 1777.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Lubanie (19 sołectw) i gminą Bądkowo (24 sołectwa), od zachodu z gminą Koneck (19 sołectw). Gmina należy do Związku Gmin Ziemi Kujawskiej z siedzibą w Aleksandrowie Kujawskim.

Geomorfologicznie, Gmina Waganiec położona jest w strefie kontaktowej dwóch jednostek morfologicznych tj. Wysoczyzny Kujawskiej oraz Kotliny Toruńskiej, wzdłuż lewego brzegu rzeki Wisły.

W układzie funkcjonalnym gmina:

- należy do Obszaru Chronionego Krajobrazu Nizina Ciechocińska ustanowionego Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku Nr XX/92/83 z dnia 15.06.1983 r. (Dz. Urz. Woj. Włocławskiego Nr 3 poz. 220 zatwierdzony rozporządzeniem Nr 46/99 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25.03.1999 r. (Dz. Urz. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 19, poz. 117 z 1999 r.),
- położona jest w centrum obszaru o Najwyższej Ochronie (ONO) wyznaczonego dla ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, wód czwartorzędowych GZWP Nr 141 o zasobach dyspozycyjnych 84.000 tys. m³ podstawy pozyskiwania wód głębinowych dla zaopatrzenia w wodę pitną jednostek osadniczych².

Pod względem powierzchni największymi sołectwami na terenie gminy są Sierzchowo (482,37 ha), Waganiec I, Waganiec II i Kaźmierzyn (428,30 ha), oraz Józefowo (365,30 ha). Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela:

Tabela 1. Powierzchnia sołectw wchodzących w skład gminy i struktura wykorzystania gruntów

Lp.	Nazwa sołectwa	Grunty ha		Tereny zurbanizowane w ha			
		Pow. ogółem	W tym: użytki rolne	Razem	Zabudowania	Drogi	Kolej
1	Waganiec I	428,30	338,80	53,05	17,09	9,32	16,64
2	Waganiec II						
3	Kaźmierzyn						
4	Wójtówka	197,30	84,05	13,35	8,36	4,99	-
5	Plebanka						

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Waganiec

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Lp.	Nazwa sołectwa	Grunty ha		Tereny zurbanizowane w ha			
		Pow. ogółem	W tym: użytki rolne	Razem	Zabudowania	Drogi	Kolej
6	Zbrachlin	229,90	185,00	24,20	5,28	5,95	12,94
7	Nowy Zbrachlin	283,33	255,00	11,77	5,49	5,68	-
8	Stary Zbrachlin	232,20	204,35	8,84	2,28	6,56	-
9	Brudnowo	342,36	287,50	16,35	6,01	10,34	-
10	Bertowo	98,30	93,53	2,05	1,22	0,83	-
11	Józefowo	365,30	314,98	21,79	3,95	9,28	8,56
12	Kolonia Święte	312,14	282,48	5,11	2,72	2,39	-
13	Konstantynowo	239,14	206,20	31,73	3,55	17,80	10,38
14	Michalin	252,80	203,50	10,80	2,98	7,18	0,64
15	Niszczewy	303,01	259,60	11,20	4,45	5,20	1,55
16	Przypust	351,81	210,35	11,59	2,57	9,02	-
17	Sierzchowo	482,37	423,11	21,45	7,88	10,04	3,54
18	Siutkowo	249,28	220,92	10,52	4,14	6,38	-
19	Szpitalka	108,98	86,40	1,91	1,18	0,73	-
20	Śliwkowo	266,38	229,44	8,73	2,52	6,21	-
21	Wiktoryn	202,76	166,35	10,04	3,23	6,81	-
22	Włoszyca	237,37	169,00	8,73	3,37	2,66	2,00
23	Wólne	157,60	145,21	5,85	2,14	3,72	-
	Razem	5456,00	4686,00	298,46	101,42	131,19	56,85

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Waganiec.

Gmina Waganiec ma charakter typowo rolniczy. Użytki rolne i lasy stanowią ponad 90% powierzchni. Przeważają gleby średniej jakości klasy IV. Na terenie gminy występują obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), które obejmują obręby geodezyjne: Michalin, Szpitalka, Wiktoryn, Włoszyca i Wólne. Czysta woda z ujęć głębinowych oraz przepiękne tereny nadwiślańskie mogą zachęcać do rozwoju bazy turystycznej³.

Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków

W wyniku badań zarejestrowano 47 stanowisk archeologicznych, które zaznaczyły swoje istnienie powierzchniowym występowaniem materiału zabytkowego, głównie ceramicznego,

³ Strategia Rozwoju Gminy Waganiec, Załącznik do uchwały nr IX/43/07 Rady Gminy Waganiec z dnia 12 lipca 2007 r.

z których 40 to stanowiska o małej wartości poznawczej, 4 o wartości poznawczej średniej oraz 3 o dużej wartości poznawczej.

Tereny Gminy Waganiec należą do słabiej zasiedlonych w pradziejach obszarów Kujaw. Biorąc pod uwagę ilość punktów osadniczych, ich skupiska, położenie oraz wartość poznawczą wyróżnić można na obszarze gminy Waganiec – dwie strefy osadnicze:

- strefa jaru w Przypuście,
- strefa wokół jeziora Niszczewy.

Najistotniejszą i najbardziej liczną w obu strefach grupą stanowisk archeologicznych są stanowiska z wczesno-średniowiecznego oraz nowożytnego przedziału chronologicznego. Do bardzo cennych obiektów archeologicznych należy tzw. grodzisko wczesno-średniowieczne wpisane do rejestru zabytków byłego woj. wrocławskiego pod nr 11/99/C. Interesująca jest duża osada późnośredniowieczna w Niszczewach wraz z innymi osadami wokół jeziora.

Do **rejestru Wojewódzkiego Kujawsko-Pomorskiego Konserwatora Zabytków** zostały wpisane:

1. w miejscowości Przypust:
 - a. Kościół parafialny p.w. Św. Stanisława i Marii Magdaleny, pochodzący z XVIII wieku, drewniany;
2. w miejscowości Waganiec:
 - a. Zespół parkowo-dworski: park, spichlerz, obora i stodoła – pochodzący z XIX wieku;
 - b. Budynek młyna zbożowego z przełomu XIX i XX wieku;
 - c. Budynek dworca kolejowego wraz z otaczającym go układem zieleni, 1880-1890r.
3. w miejscowości Zbrachlin:
 - a. Kościół parafialny p.w. Św. Wojciecha, 1889 r.;
 - b. Cmentarz przykościelny.

Do pozostałych obiektów wpisanych do **gminnej ewidencji zabytków**, należą:

a. W miejscowości Brudnowo:

a.1. Cmentarz ewangelicki, początek XX wieku;

b. W miejscowości Sierzchowo:

b.1. Dwór w zespole dworsko- parkowym, około 1850 r.;

b.2. Oficyna północna – rządcówka w zespole dworsko-parkowym, około 1850 r.;

b.3. Oficyna południowa – kuchnia w zespole dworsko-parkowym, początek XX wieku;

b.4. Kuźnia w zespole dworsko-parkowym, około 1900 r.

b.5. Budynek gospodarczy w zespole dworsko-parkowym, koniec XIX w.

c. W miejscowości Waganiec:

c.1. Zespół dworsko-parkowy: brama wjazdowa zachodnia, brama wjazdowa południowa, piwnica ziemna, budynek inwentarski, ogrodzenie folwarku, cztery domy pracowników folwarku;

c.2. Zespół dworca kolejowego: część budynków gospodarczych, pięć domów pracowników kolei, piwnica;

c.3. Dom młynarza w zespole młyna;

c.4. Kapliczka przydrożna z Figurą NMP;

d. W miejscowości Włoszyca:

d.1. Figura przydrożna NMP

e. W miejscowości Zbrachlin:

e.1. Zespół kościoła parafialnego: ogrodzenie z bramą kościoła, plebania, brama przy plebani, spichlerz przy plebani, figura NMP, kapliczka z figurą św. Krzysztofa,

e.2. Trzy budynki mieszkalne,

e.3. Brama wjazdowa przy budynku nr 24;

f. W miejscowości Nowy Zbrachlin:

f.1. Cmentarz parafialny,

f.2. Budynek mieszkalny i gospodarczy w zagrodzie ul. Kujawska 20-20 a;

g. W miejscowości Stary Zbrachlin:

g.1. Cmentarz ewangelicki.

Struktura użytkowania gruntów

Gmina Waganiec zajmuje obszar 5 452 ha, co stanowi 11,5% powierzchni powiatu aleksandrowskiego (47 463 ha). Użytki rolne to łącznie prawie 90% powierzchni gminy (4 838 ha), w tym największa część przynależy do gruntów ornych. Blisko 5% powierzchni gminy stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane (261 ha). Tereny leśne oraz zadrzewione (112 ha) i nieużytki (88 ha) stanowią zdecydowaną mniejszość powierzchni gminy.

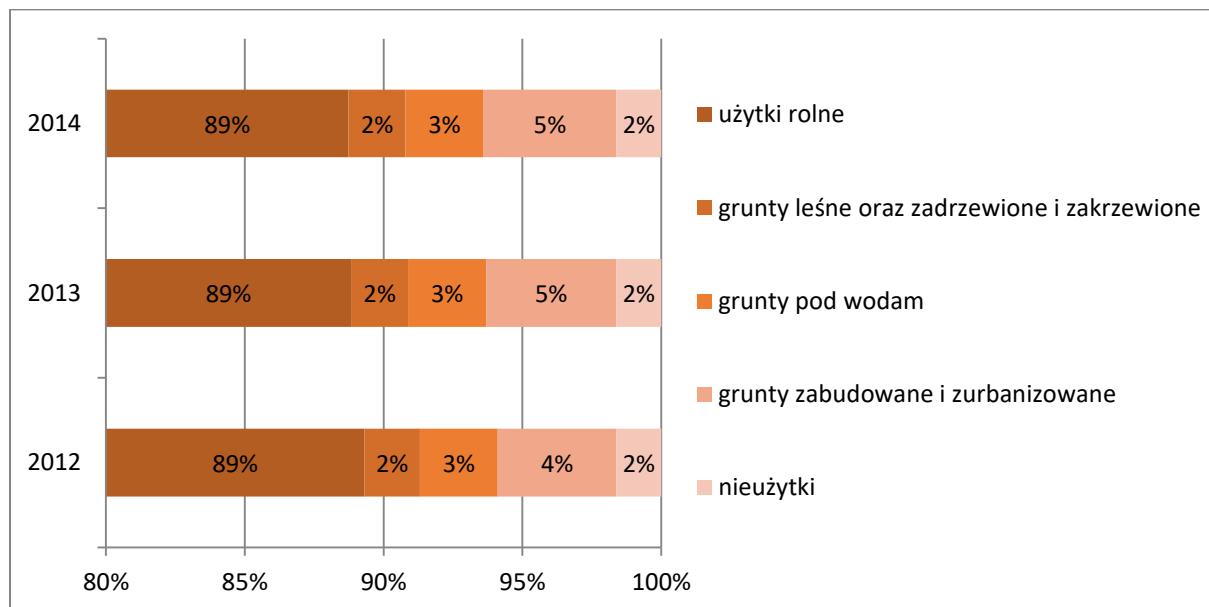
Tabela 2. Użytkowanie terenów Gminy Waganiec w 2014 roku

	Powierzchnia (ha)	Udział w powierzchni gminy (%)
Powierzchnia ogółem	5 452	-
Użytki rolne, w tym:	4 838	88,74%
Użytki rolne - grunty orne	4 433	81,31%
Użytki rolne - sady	126	2,31%
Użytki rolne - łąki trwałe	37	0,68%
Użytki rolne - pastwiska trwałe	114	2,09%
Użytki rolne - grunty rolne zabudowane	108	1,98%
Użytki rolne - grunty pod rowami	20	0,37%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, w tym:	112	2,05%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	74	1,36%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	38	0,70%
Grunty pod wodami razem	153	2,81%
Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	152	2,79%
Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	1	0,02%
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	261	4,79%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	50	0,92%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	5	0,09%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	25	0,46%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	5	0,09%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	123	2,26%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	53	0,97%
Nieużytki	88	1,61%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2012-2014 powierzchnia gminy nie uległa zmianie i pozostaje na stałym poziomie 5 452 ha. W niniejszym okresie nieznacznie wahała się struktura użytkowania terenów – zwiększyła się powierzchnia gruntów leśnych (o 3 ha) oraz zabudowanych (o 28 ha). Zmniejszeniu uległa natomiast powierzchnia użytków rolnych (o 31 ha).

Wykres 1. Zmiany struktury użytkowania terenów Gminy Waganiec w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Infrastruktura techniczna (w tym sieci, drogi, mieszkalnictwo)

Sieć komunikacyjną Gminy Waganiec tworzą: autostrada A1, drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Ponadto w skład systemu komunikacyjnego wchodzi kolej normalnotorowa i sporadycznie używana kolej wąskotorowa.

Przez obszar gminy przebiegają drogi o następujących kategoriach:

1. Autostrada A1,
2. Droga krajowa Nr 91 Łódź – Gdańsk,
3. Drogi powiatowe:
 - Nr 2602c Ciechocinek – Konstantynowo,
 - Nr 2603c Ciechocinek – Siutkowo,
 - Nr 2609c Nieszawa – Kawka,
 - Nr 2612c Nieszawa – Ujma Duża,
 - Nr 2613c Waganiec- Przypust,

- Nr 2615c Waganiec – Zbrachlin,
- Nr 2618c Spoczynek – Zbrachlin,
- Nr 2611c Dąbrówka Duża – Waganiec,

4. Drogi gminne w klasach „L” i „D” (lokalne i dojazdowe)⁴.

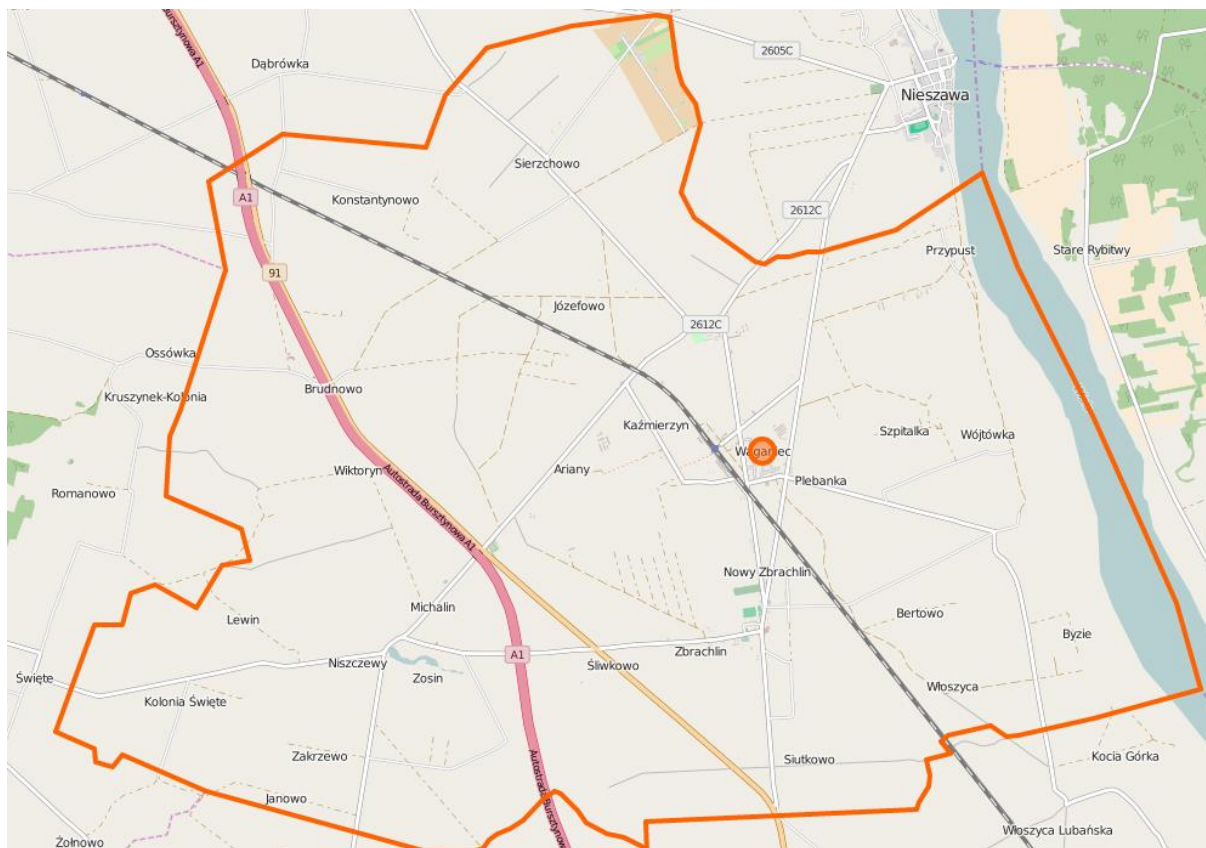
Oprócz dróg gminnych występują drogi wewnętrzne, dojazdowe, osiedlowe. Powstały one wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz z rozwojem infrastruktury społecznej miejscowości. Przez teren Gminy Waganiec przebiega trasa linii kolejowej relacji Kutno - Toruń - Bydgoszcz - Piła. Jest to linia o znaczeniu państwowym, pierwszorzędna, zelektryfikowana, pasażersko-towarowa. Na ciągu linii PKP w miejscowości Waganiec znajduje się stacja kolejowa. Oprócz dworca kolejowego na terenach kolejowych funkcjonują bocznice towarowe, gdzie istnieje możliwość rozładunku i załadunku towarów.

Na terenie gminy znajduje się również odcinek linii kolei wąskotorowej (relacja Waganiec-Niszczewy-Łowiczek-Ujmy), wykorzystywanej wyłącznie do przewozów towarowych⁵. Renowacja i adaptacja obiektu kolei wąskotorowej na cele turystyczne, może uczynić ją jedną z atrakcji turystycznych gminy.

⁴ *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Waganiec na lata 2014-2017z perspektywą na lata 2018-2010*

⁵ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Waganiec*

Rysunek 3 Mapa Gminy Waganiec

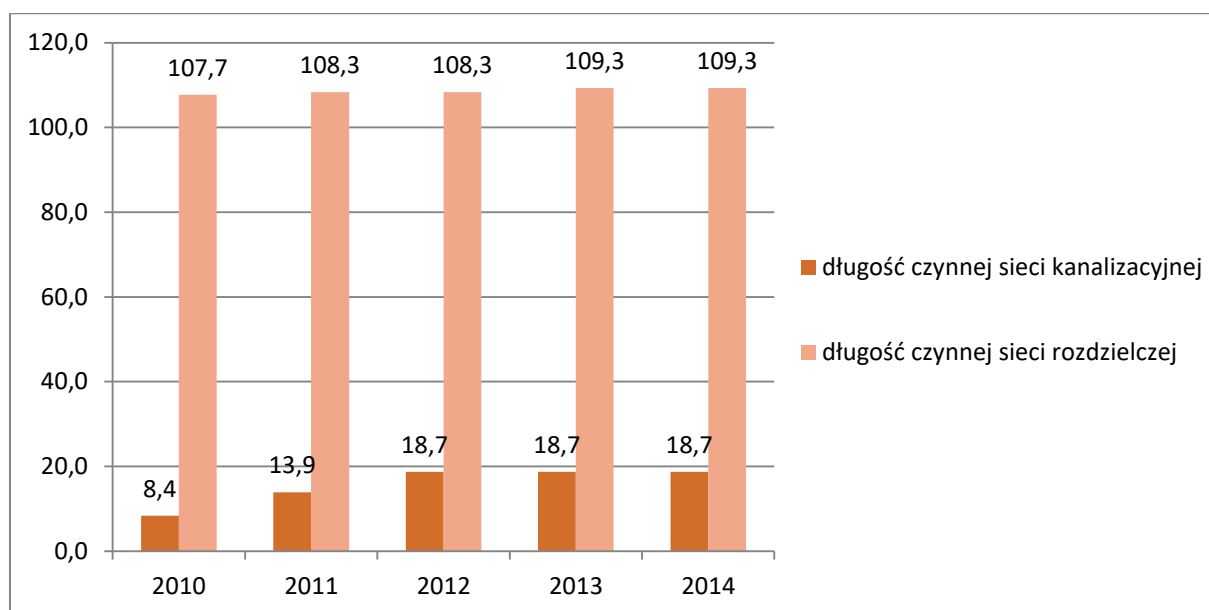
Źródło: <https://www.openstreetmap.org>

Woda uzdatniana dla zaopatrzenia potrzeb bytowych mieszkańców Gminy Waganiec dostarczana jest siecią wodociągową, której właścicielem jest Urząd Gminy w Wagańcu. Na obszarze gminy, do celów komunalnych wodę eksploatuje się z ujęcia podziemnego Stary Zbrachlin. Ponadto na terenie Gminy Waganiec znajduje się kilkanaście studni prywatnych, położonych na terenie posesji niepodłączonych do sieci wodociągowej. Stan techniczny niektórych studni charakteryzuje się złą jakością⁶. W 2014 roku długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej wynosiła 18,7 km, zaś przyłączonych do niej było 720 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Odsetek ludności korzystający z niniejszej instalacji wynosi ogółem 81,5%.

Na terenie Gminy Waganiec funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji sanitarnej. Długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi 109,3 km, a przyłączonych jest do niej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Wskaźnik osób korzystających z instalacji kształtuje się na poziomie 33,7%.

⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Waganiec na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

Wykres 2. Długość czynnej sieci rozdzielczej oraz kanalizacyjnej na terenie gminy w latach 2010-2014 [w km]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ścieki komunalne z terenu Gminy Waganiec odprowadzane są do komunalnej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej w miejscowości Wójtówka. Lokalna oczyszczalnia obsługuje mieszkańców omawianej jednostki administracyjnej podłączonych do sieci kanalizacyjnej oraz przyjmuje ścieki dowożone w punkcie zlewnym zlokalizowanym na jej terenie. Przepustowość oczyszczalni zgodnie z założeniami projektowymi wynosi 528 m³ na dobę, co zabezpiecza obecne zapotrzebowanie oraz ewentualne zwiększone wynikające z nowych przyłączeń do kanalizacji na terenie skanalizowanym. Jednostką zarządzającą jest Urząd Gminy w Wagańcu⁷.

Przez teren Gminy Waganiec przebiegają dwa rurociągi wysokiego ciśnienia, za które odpowiada spółka GAZ SYSTEM:

- DN 500 relacji Gustorzyn – Reszki (długość na terenie Gminy ok. 8,7 km),
- DN 400 relacji Gustorzyn – Pruszcz Gdański (długość na terenie Gminy ok. 8,7 km)⁸.

Obecnie jednak terytorium gminy nie jest zgazyfikowane. Do celów socjalno-bytowych powszechnie używa się gazu ciekłego w 11-kilogramowych butlach.

Za zaopatrzenie w ciepło budynków wielorodzinnych odpowiedzialna jest lokalna kotłownia, zarządzana przez Wspólnotę Mieszkaniową Osiedla Waganiec. Nadrzędny system ciepłowniczy tworzą indywidualne kotłownie opalane paliwem stałym, płynnym lub gazem.

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Waganiec na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

⁸ Ibid.

Indywidualne jednorodzinne budynki mieszkalne w większości ocieplane są przez instalacje centralnego ogrzewania, opalane węglem lub drewnem⁹.

Gospodarka odpadami z sektora komunalno-bytowego prowadzona jest w ramach zbiórki odpadów stałych zmieszanych oraz selektywnej zbiórki odpadów typu workowego. Odpady stałe zmieszane gromadzone są w pojemnikach. Worki do segregacji odpadów dostarczane są przez firmę odbierającą odpady z terenu gminy. Odpady zebrane z terenu Gminy Waganiec trafiają na międzygminne składowisko odpadów w Służewie, które obecnie jest instalacją do zastępczej obsługi należącą do Regionu 5 Bydgoskiego. Składowisko w Służewie obecnie posiada sortownię odpadów surowcowych oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Zarządzającym instalacjami składowiska jest Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej „EKOSKŁAD” Sp. z o.o. ul. Polna 87, 87-710 Służewo¹⁰.

Podstawowym elementem zabudowy Gminy Waganiec jest zabudowa mieszkaniowa ukształtowana w oparciu o tradycje rolnicze i uprawowe wykorzystanie ziemi. Według danych GUS, na terenie gminy w 2014 roku było 1311 mieszkań, co stanowi niewielki wzrost względem roku 2010. Liczba izb kształtuje się natomiast na poziomie 5413. Zwiększyła się zatem również łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (z 107 504 m² w 2010 roku do 110 215 m² w roku 2014).

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkań	1 292	1 295	1 300	1 305	1 311
Liczba izb	5 302	5 318	5 348	5 377	5 413
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	107 504	107 784	108 573	109 398	110 215

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania na terenie gminy w 2014 roku wynosiła 84,1m², natomiast statystyczny mieszkaniec miał do swojej dyspozycji powierzchnię 24,2m². Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców wyniosła 288,3.

Na przestrzeni lat 2010-2014 odnotowano niewielki wzrost odsetka mieszkań wyposażonych w wodociąg (z 91,5% do 95,3%) oraz odsetka mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie (z 81,1% do 81,8%).

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

Tabela 4. Wyposażenie mieszkań na terenie gminy w instalacje

Wyszczególnienie	Udział [w%]
2010 rok	
Wodociągi	95,1
Łazienka	85,2
Centralne ogrzewanie	81,1
2014 rok	
Wodociągi	95,3
Łazienka	85,2
Centralne ogrzewanie	81,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W Gminie Waganiec w roku 2014 znajdowały się 1024 budynki mieszkalne, co stanowiło wzrost o 21 budynków względem roku 2010.

Charakterystyka środowiska przyrodniczego¹¹

Gmina Waganiec znajduje się w obrębie Równiny Kujawskiej. Na jej terenie dominują obszary równinne i faliste. Różnica wysokości pomiędzy najniższym położonym punktem terenu, w rejonie miejscowości Wójtówka (45,5 m n.p.m.), a najwyższym położonym punktem na terenie gminy (96,5 m n.p.m.) w osadzie Kolonia Święte, wynosi 51,0 m n.p.m.

Obszar Gminy Waganiec wg danych Państwowego Instytutu Geologicznego wchodzi w zasięg złóż kruszyw naturalnych - złoża kruszyw naturalnych i materiałów pokrewnych, złoża piasków budowlanych oraz złoża piasków poza piaskami szklarskimi.

Gmina posiada wysoką wartość produkcyjną gruntów rolnych. Występują tu gleby chronione (I – III klasy), których udział w powierzchni użytków rolnych wynosi ok. 30 %. Gleby wysokiej klasy bonitacyjnej znajdują się w pasie środkowym gminy.

Według mapy obszarów zagrożonych podtopieniami, stworzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny, tereny położone wzdłuż rzeki Wisły są zagrożone podtopieniami.

Na obszarze Gminy Waganiec występują następujące formy ochrony przyrody:

¹¹ Ibid.

Obszary NATURA 2000

1. Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. OZW – Włocławska Dolina Wisły (kod PLH 040039), który ma znaczenie przede wszystkim dla ochrony lasów łęgowych i siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej, oraz związanej z nią fauny, w tym gatunku ryby z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
2. Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Dolnej Wisły (kod PLB 040003), to odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu, od Włocławka do Przegaliny, zachowujący naturalny charakter i dynamikę rzeki swobodnie płynącej.

Obszar chronionego krajobrazu:

Na terenie Gminy Waganiec znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu „Nizina Ciechocińska”, utworzony na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku, nr XX/92/83 z dnia 15 czerwca 1983 roku (Dz. Urz. Woj. Włocławskiego Nr 3 poz. 22). OChK utworzony na terenie omawianej jednostki zajmuje łącznie powierzchnię 2 213,00 ha.

Pomniki przyrody

Na obszarze Gminy Waganiec ustanowiono 1 pomnik przyrody, zlokalizowany w miejscowości Sierzchowo i jest to platan klonolistny o wysokości 27 m i obwodzie 580 cm.

Infrastruktura rekreacyjna i turystyczna

Działający obecnie klub sportowy to GKS Sadownik Waganiec (piłka nożna), składający się z dwóch drużyn seniorskich oraz trzech zrzeszających juniorów w wieku poniżej 16, 15 oraz 11 lat. Zawodnicy ćwiczą na jednym z większych gminnych obiektów sportowych – stadionie w Zbrachlinie. Znajduje się tam również kompleks sportowy „Orlik 2012”, który składa się z: boiska ze sztuczną murawą do piłki nożnej, boiska wielofunkcyjnego do koszykówki i piłki siatkowej oraz budynku z zapleczem socjalnym. Korzystający z kompleksu sportowego mają także do swojej dyspozycji szatnie z natryskami i toaletami, magazyny na sprzęt sportowy oraz duże pomieszczenie wykorzystywane m.in. do gry w tenisa stołowego¹².

Oprócz niego, na terenie Gminy działa Uczniowski Klub Sportowy „Gembit” w Zbrachlinie. Gmina Waganiec posiada również bazę agroturystyczną, która składa się m.in. z:

¹² <http://www.sadownikwaganiec.pl/klub/stadion/> [data dostępu: 5.09.2016 r.].

gospodarstwa agroturystycznego „Nad Wisłą” oraz gospodarstwa agroturystycznego „Dom Biesiadny Europa”¹³.

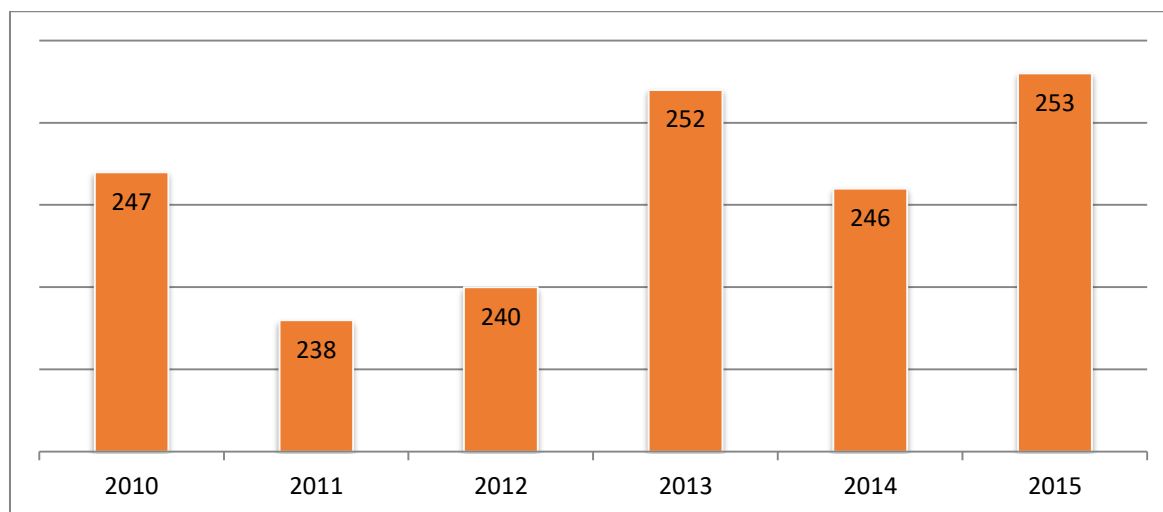
2.2 Charakterystyka gospodarcza gminy

Liczba i struktura podmiotów gospodarczych

W latach 2010-2015 na terenie Gminy Waganiec ogólna liczba podmiotów gospodarczych utrzymywała się na podobnym poziomie [Wykres 3]. W 2015 roku zarejestrowanych w rejestrze REGON przedsiębiorstw było 253 podmiotów, tj. o 2% podmiotów więcej niż w 2010 roku.

Pod względem klas wielkości podmiotów gospodarki narodowej (klasyfikacja na podstawie liczby osób zatrudnionych), w 2015 roku najliczniejszą grupę stanowiły mikro przedsiębiorstwa (238). Firm małych było natomiast 11, a średnich 4. W gminie nie znajdowały się firmy zatrudniające więcej niż 250 pracowników.

Wykres 3. Podmioty zarejestrowane w REGON na terenie Gminy Waganiec w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Spośród podmiotów gospodarki narodowej na terenie Gminy Waganiec w 2015 roku najliczniejszą grupę stanowiły te, których dominującą działalnością był handel hurtowy i detaliczny, w tym naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (89), budownictwo (32), przetwórstwo przemysłowe oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (20).

¹³ <http://www.waganiec.pl/asp/pl> [data dostępu: 6.09.2016 r.].

Pozostałe przedsiębiorstwa w gminie działają w ramach następujących sekcji PKD:

- Inna działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (17),
- Transport i gospodarka magazynowa (14),
- Edukacja (13),
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (11),
- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (7),
- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (6),
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (6),
- Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (5),
- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (5),
- Informacja i komunikacja (3),
- Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (3),
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (1).

Na następnej stronie przedstawiono szczegółowy podział przedsiębiorstw zarejestrowanych w rejestrze REGON według sekcji PKD w podziale na sołectwa.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

Sołectwo	SEKCJE PKD 2007*																				
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	SIT	U	SUMA
1. Bertowo	2	0	1	0	0	2	7	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	17
2. Brudnowo	0	0	1	0	0	4	3	1	1	0	0	1	1	1	0	4	0	0	1	0	18
3. Józefowo	0	0	2	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
4. Kolonia Święte	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4
5. Konstantynowo	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
6. Michalin	0	0	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	6
7. Niszczewy	1	0	2	0	0	4	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	12
8. Nowy Zbrachlin	0	0	3	0	0	3	5	1	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	0	16
9. Przepust	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
10. Sierzchowo	0	0	0	0	0	2	8	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	15
11. Siutkowo	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	4
12. Stary Zbrachlin	1	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

Sołectwo	SEKCJE PKD 2007*																				
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	SIT	U	SUMA
13. Szpitalka	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
14. Śliwkowo	0	0	0	0	0	1	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
15. Waganiec	4	0	6	0	0	9	39	3	1	0	0	1	6	2	2	2	3	5	4	0	87
16. Wiktoryn	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	7
17. Włoszyca	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
18. Wójtówka	2	0	0	0	0	0	8	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	2	0	17
19. Wólne	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
20. Zbrachlin	3	0	2	0	0	0	2	1	0	1	0	0	0	2	1	4	1	0	2	0	19
OGÓŁEM	20	0	21	0	0	32	89	14	7	3	1	3	11	6	5	13	6	5	17	0	253

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

B - górnictwo i wydobywanie

C - przetwórstwo przemysłowe

D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

E - dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

F - budownictwo

G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

H - transport i gospodarka magazynowa

I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

J - informacja i komunikacja

K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa

L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

O - administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

P - edukacja

Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna

R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

S - pozostała działalność usługowa

T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

W 2015 roku zdecydowaną większość na terenie gminy stanowiły podmioty należące do sektora prywatnego. Spośród nich wiodącą rolę odgrywały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowiły ponad 80% wszystkich firm w sektorze prywatnym. Odnotowano również działalność spółek handlowych (w tym z udziałem kapitału zagranicznego), spółdzielni, fundacji oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych. Podmioty gospodarcze z sektora publicznego stanowiły natomiast ponad 6% ogółu przedsiębiorstw.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych na terenie gminy w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor publiczny ogółem	16	16	16	16	16	16
Sektor prywatny ogółem, w tym:	231	222	224	236	230	235
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	193	182	182	194	188	193
Spółki handlowe	16	18	20	20	18	18
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	4	4	3	3
Spółdzielnie	4	4	4	4	4	4
Fundacje	0	0	0	0	0	0
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	6	7	7	7	7	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

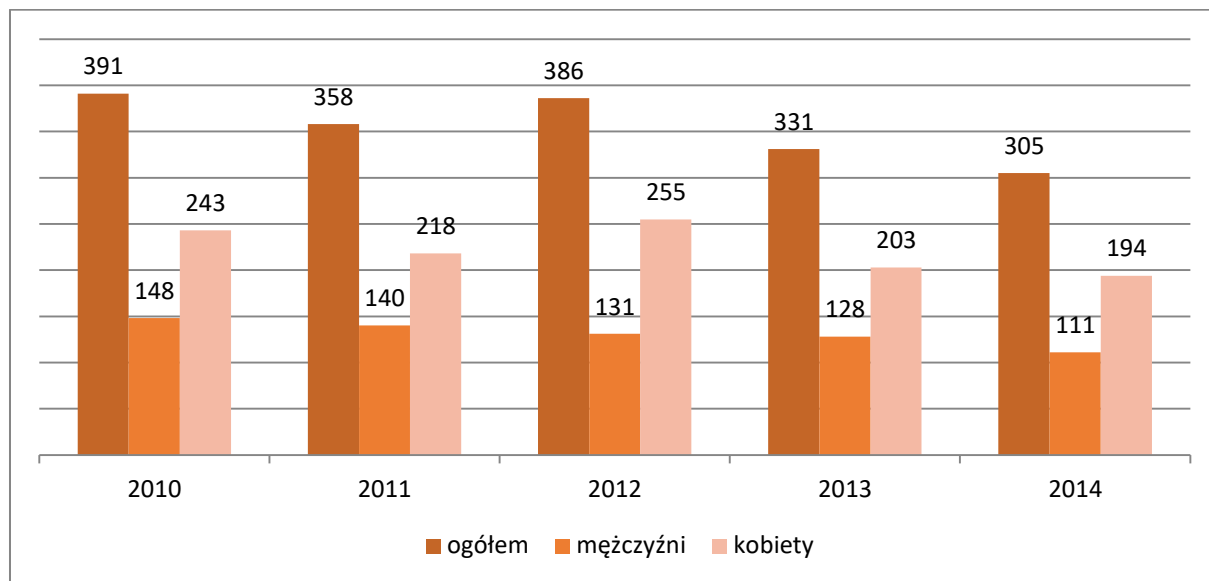
Na terenie Gminy Waganiec funkcjonuje 585 gospodarstw rolnych. Gospodarstwa wielkości 1 - 5 ha, stanowią największy odsetek wszystkich gospodarstw - 54,9 %. Gospodarstwa duże o powierzchni 15 ha i więcej stanowią ok. 10,3 %. Główne kierunki upraw gospodarstw indywidualnych na terenie gminy to przede wszystkim zboża. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują uprawy roślin przemysłowych. Wśród pogłowa dużych zwierząt gospodarskich podkreślić należy dominację drobiu. Duży udział ma także hodowla trzody chlewnej¹⁴.

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Waganiec na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

Zatrudnienie

W 2014 roku na terenie Gminy Waganiec pracowało 305 osób, w tym 111 mężczyzn (36%) i 194 kobiet (64%), co stanowi spadek względem roku poprzedniego o 8%. Warto zauważyć, że liczba pracujących w latach 2010-2014 ulegała wahaniom, z czego najwyższą wielkość osiągnięto w roku 2010 (391 osób), zaś najniższą w 2014 (305 osób).

Wykres 4. Pracujący wg płci w latach 2010-2014

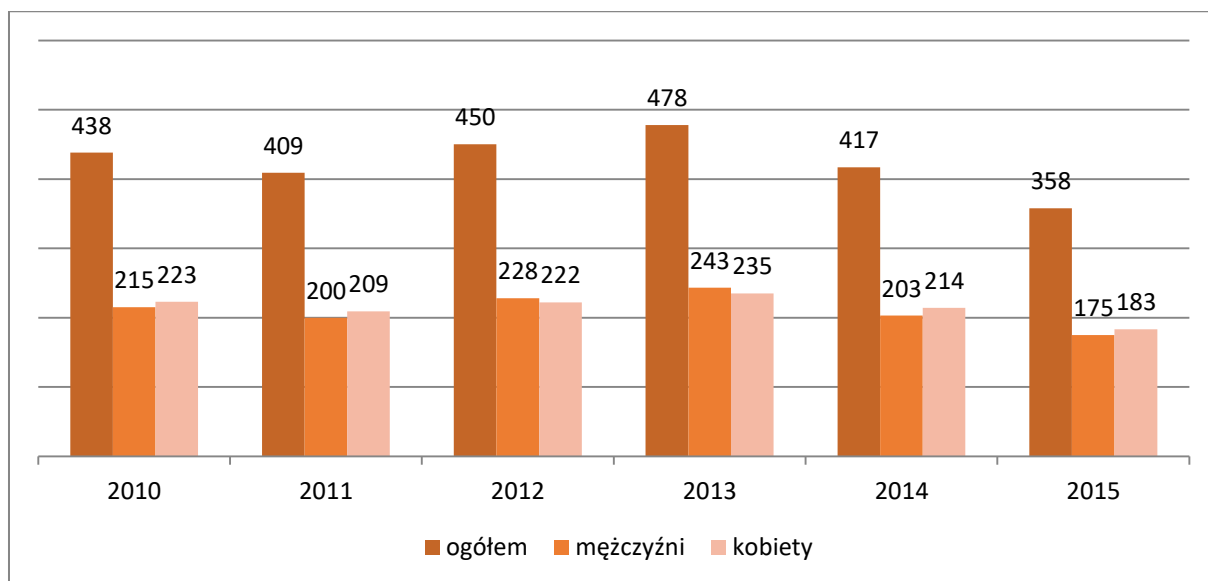

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Stan i struktura bezrobocia

Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny, w tym znaczny udział ma rolnictwo. Na koniec 2015 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 358 osób (stanowiło to najniższą wartość w latach 2010-2015) i zmniejszyła się o 59 osób, tj. o 14%, w porównaniu do roku poprzedniego. Zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet w latach 2010-2015 najwyższy odsetek osób pozostających bez pracy odnotowano w roku 2013 (417). Od tego roku liczba osób bezrobotnych systematycznie spada.

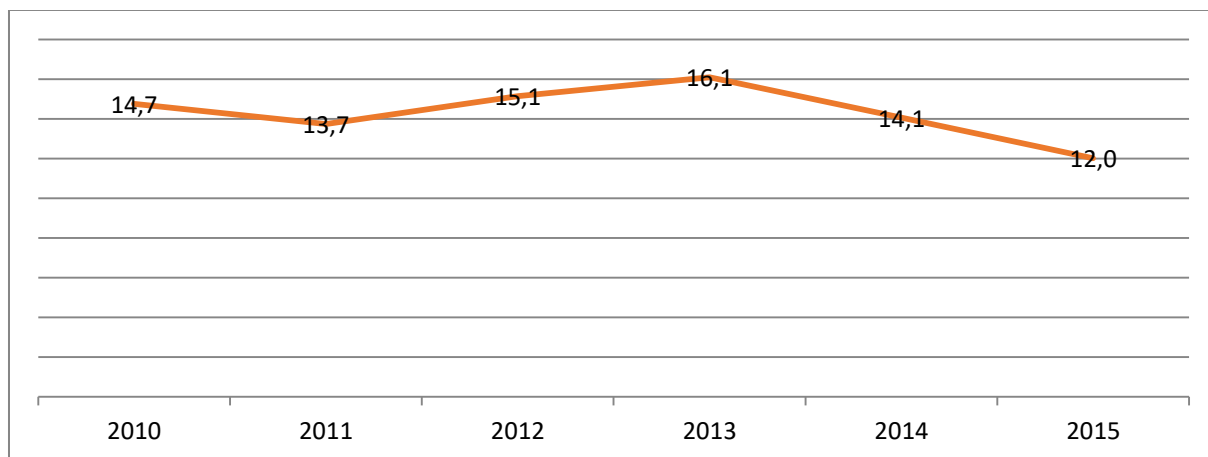
Tabela 6. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2015 roku wskaźnik udziału zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy ukształtował się na poziomie 12%. Wykres umieszczony poniżej zawiera porównanie wskaźnika udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych latach. Należy zauważyć, że udział ten był najwyższy w roku 2013 (osiągnął wartość 16,1%), zaś najniższy w roku 2015 (12%).

Wykres 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

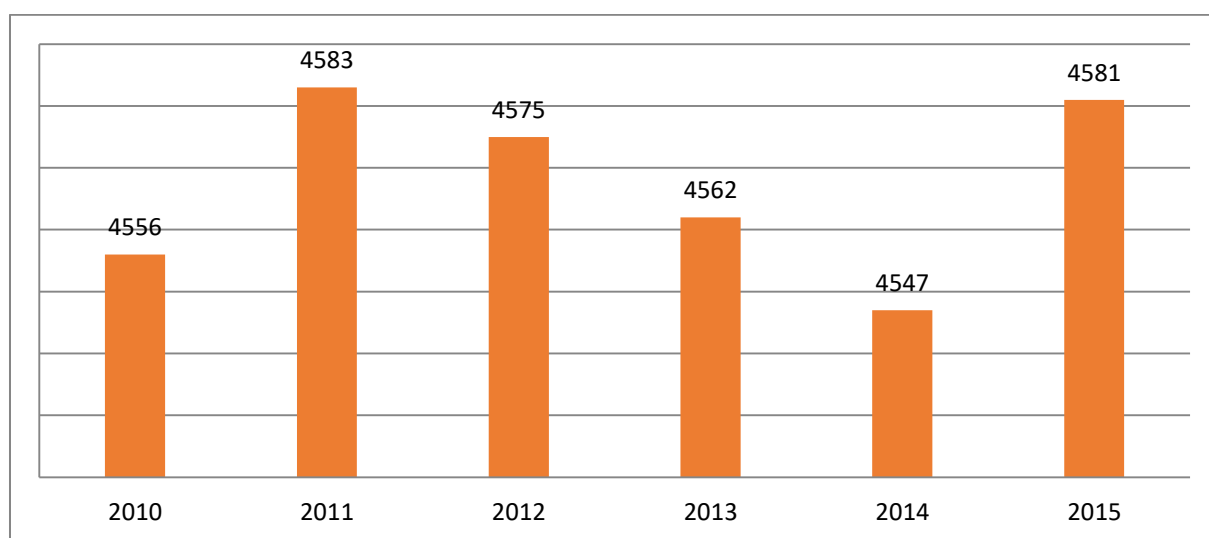
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.3 Charakterystyka społeczna gminy

Struktura demograficzna i społeczna gminy

Gminę Waganiec w 2015 roku zamieszkiwało 4 581 mieszkańców, w tym 2 293 mężczyzn i 2 288 kobiet. Na przestrzeni lat 2010-2015 liczba mieszkańców nie ulegała znaczącym wahaniom, trudno też wskazać jednoznaczną tendencję, ponieważ w latach 2011-2014 występował trend malejący, podczas gdy w roku 2015 nastąpił wzrost liczby ludności, której wartość osiągnęła poziom z roku 2011.

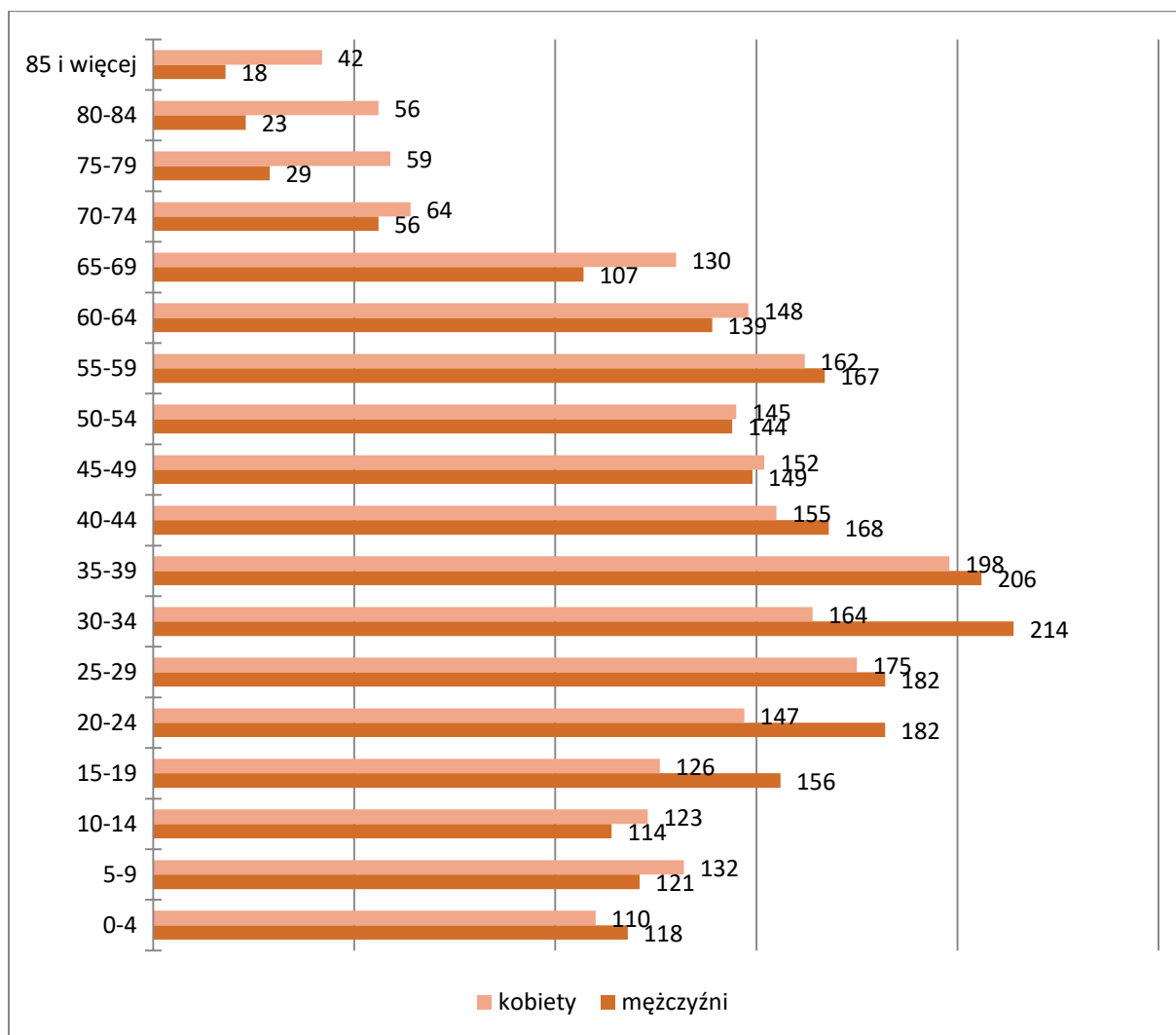
Wykres 6. Liczba mieszkańców gminy w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura ludności w gminie, pod względem płci i wieku, wskazuje na dużą dysproporcję pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn w grupie 20-34 lata. Mężczyźni z niniejszej grupy stanowią 13% ogółu ludności, zaś kobiety jedynie 11%. Odwrotna rozbieżność widoczna jest w przypadku mieszkańców powyżej 60 roku życia – kobiety 11% ludności, a mężczyźni 8%.

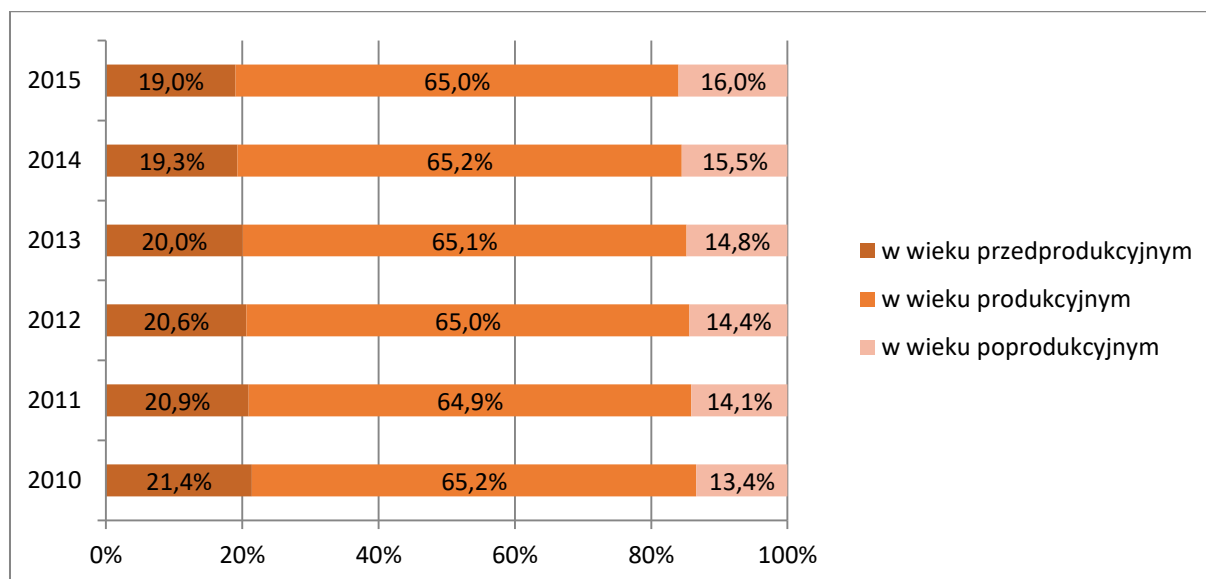
Wykres 7. Struktura ludności na terenie gminy w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura ludności gminy pod względem ekonomicznych grup wieku przedstawia się następująco: prawie 1/5 wszystkich mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (19%), większość to osoby w wieku produkcyjnym (65%), a pozostały odsetek przypada na osoby w wieku poprodukcyjnym (16%). Od roku 2010 rośnie udział ludności w wieku poprodukcyjnym, a maleje odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym. Tendencja demograficzna jest zatem niekorzystna. Jednocześnie dotychczas nie zmniejszył się udział osób w wieku produkcyjnym, a zatem dostrzegalne obecnie zmiany w strukturze demograficznej pod względem ekonomicznym będą odczuwalne w przyszłości, gdy osoby będące obecnie w wieku produkcyjnym zaczną osiągać wiek poprodukcyjny, a w wiek produkcyjny zaczną wkraczać mniej liczne roczniki osób będących obecnie w wieku przedprodukcyjnym.

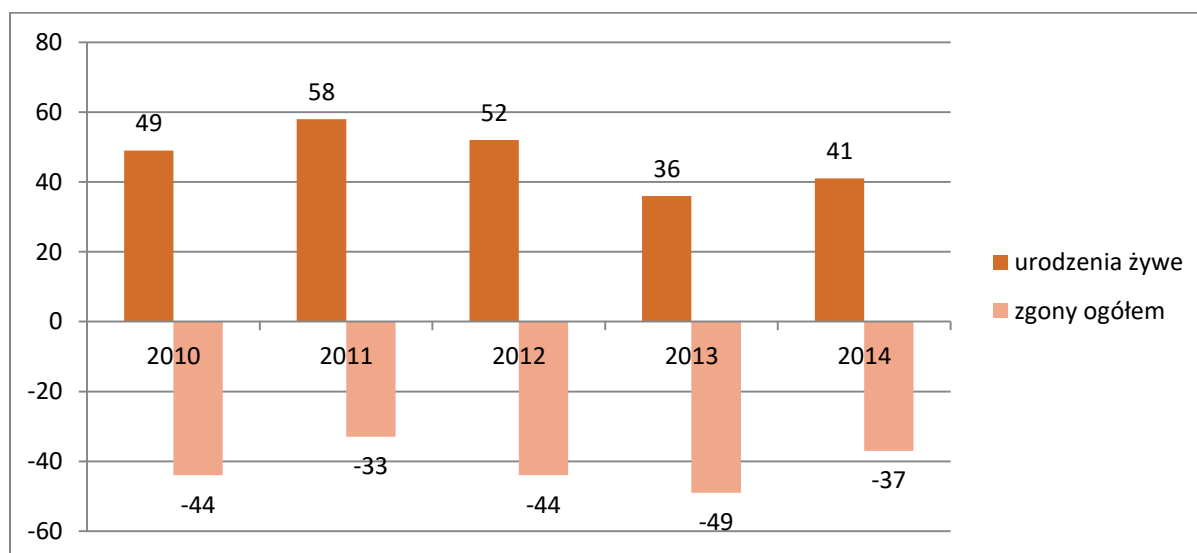
Wykres 8. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2010-2012 liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów, a zatem przyrost naturalny w tych latach był dodatni. Następnego roku odnotowano sytuację odwrotną – liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń żywych. Jednak w 2014 r. wskaźnik ponownie wskazał na dodatnią wartość przyrostu naturalnego, tj. + 4.

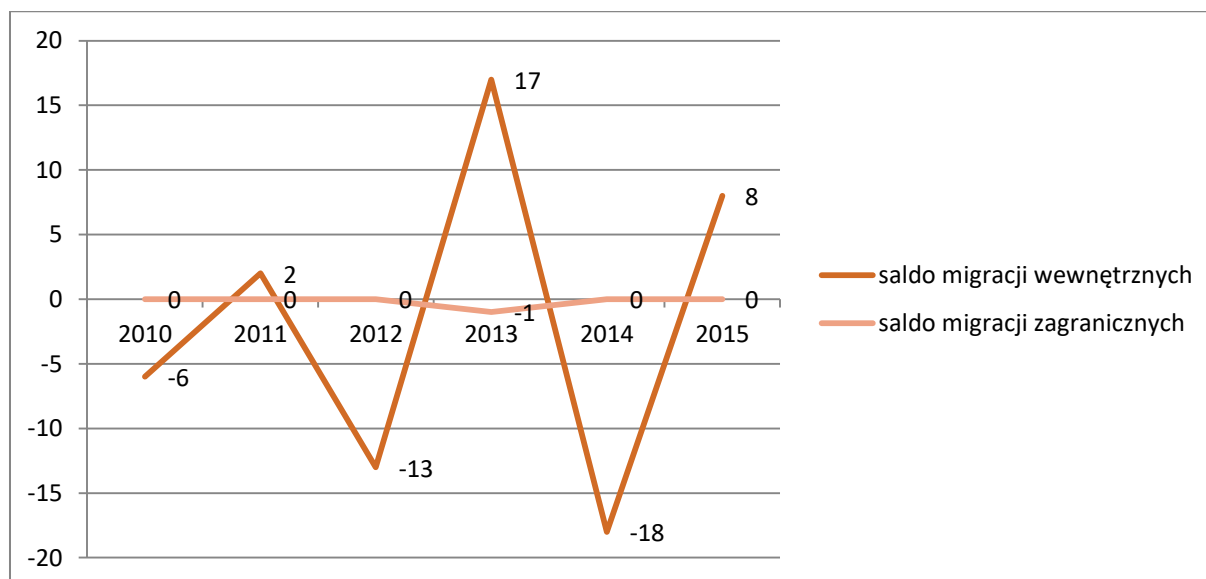
Wykres 9. Przyrost naturalny na terenie gminy w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Saldo migracji wewnętrznych ulegało wahaniom na przestrzeni lat 2010-2015. Jednocześnie saldo migracji zagranicznych było w tym okresie neutralne. Dodatkowo saldo migracji wewnętrznych zarejestrowano w latach 2011, 2013 i 2015, a ujemne w latach 2010, 2012 i 2014.

Wykres 10. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie gminy w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy działa jedna apteka i jeden niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nasz Lekarz” w Zbrachlinie zapewniający podstawową opiekę medyczną mieszkańcom gminy. Specjalistyczna opieka medyczna świadczona jest przez Powiatowy Szpital w Aleksandrowie Kujawskim.

Szkolnictwo i edukacja

Na terenie gminy funkcjonują łącznie dwa zespoły szkół i jedna szkoła podstawowa:

1. **Zespół Szkół w Zbrachlinie im. Ignacego Jana Paderewskiego**
w tym: Przedszkole, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum;
2. **Zespół Szkół w Brudnowie**
w tym: Przedszkole, Szkoła Podstawowa;
3. **Szkoła Podstawowa w Niszczewach.**

Liczba poszczególnych placówek oświatowych została przedstawiona w tabeli poniżej. Na przestrzeni ostatnich trzech lat nie uległa ona zmianie zarówno w przypadku placówek przedszkolnych (3) szkół podstawowych (3), jak i szkół gimnazjalnych (2). Liczba dzieci w placówkach przedszkolnych wzrosła na przestrzeni analizowanego okresu i w roku szkolnym 2014/2015 wynosiła 135 wobec 111 miejsc. Wskazuje to na niewystarczającą liczbę miejsc

w tego typu instytucjach w stosunku do potrzeb mieszkańców. Natomiast liczba uczniów szkół podstawowych w tym czasie utrzymała się na podobnym poziomie, zaś uczniów szkół gimnazjalnych spadła. W roku szkolnym 2014/2015 do szkół podstawowych w Gminie Waganiec uczęszczało 285 uczniów, a do szkół gimnazjalnych 143. Liczba uczniów przypadających na jeden oddział jest bardzo niska zarówno w przypadku szkół gimnazjalnych (18), jak i podstawowych (14). Na terenie Gminy nie funkcjonuje żadna szkoła ponadgimnazjalna.

Tabela 7 Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2012-2015

	2012/13	2013/14	2014/15
Placówki wychowania przedszkolnego	3	3	3
Miejsca w przedszkolach	82	107	111
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	118	138	135
Szkoły podstawowe	3	3	3
Uczniowie szkół podstawowych	287	282	285
Szkoły gimnazjalne	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	173	149	143
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach podstawowych	14	14	14
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach gimnazjalnych	19	19	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczną na terenie gminy świadczy Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Wagańcu, który realizuje zadania własne zgodnie z wymogami określonymi przez przepisy prawa stosownie do zaleceń Wójta Gminy Waganiec, a zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej na mocy przepisów prawnych i ustaleń Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej:

- Własne;
- Własne o charakterze obowiązkowym;
- Zlecone gminie przez administrację rządową.

Zadania w zakresie pomocy społecznej obejmują w szczególności:

- Analizę, ocenę i prognozę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawami;
- Pobudzanie aktywności społecznej w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz przeciwdziałanie patologiom;

- Pracę socjalną ukierunkowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie ku temu warunków;
- Tworzenie warunków do funkcjonowania systemu pomocy społecznej;
- Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- Przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń.

W celu realizacji zadań Ośrodek współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami społecznymi, oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ośrodek udziela osobom potrzebującym pomocy w postaci świadczeń:

Świadczenia pieniężne:

- Zasiłek stały,
- Zasiłek okresowy,
- Zasiłek celowy i specjalny celowy.

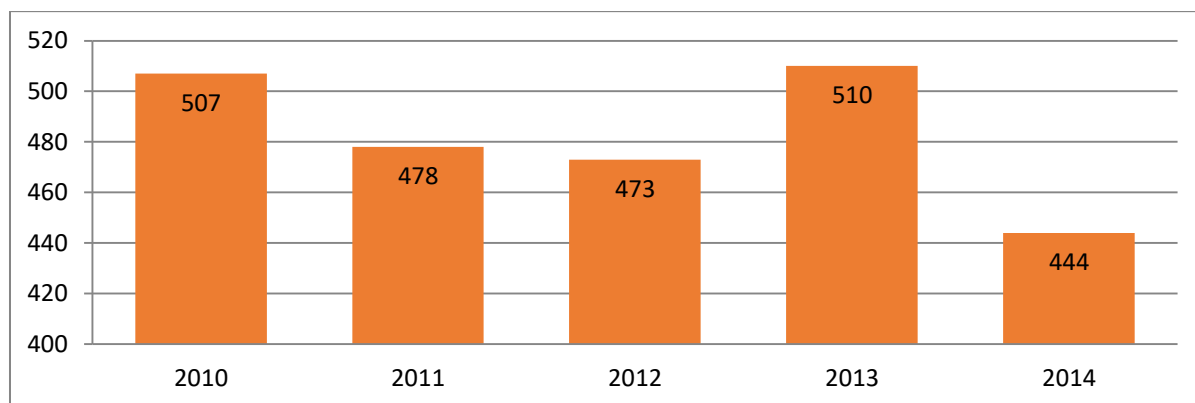
Świadczenia niepieniężne:

- Praca socjalna,
- Składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- Składki na ubezpieczenie społeczne,
- Pomoc rzeczowa,
- Sprawienie pogrzebu,
- Poradnictwo,
- Interwencja kryzysowa,
- Schronienie,
- Posiłek,
- Niezbędne ubranie,
- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- Mieszkanie chronione,
- Pobyt w domu pomocy społecznej.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej utworzono także komórkę organizacyjną do realizacji świadczeń rodzinnych. Siedziba GOPS mieści się przy ulicy Dworcowej 7.

Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w roku 2014 znacząco spadła w stosunku do roku poprzedniego (o 66 gospodarstw, 13%).

Wykres 11. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Aktywność społeczna

Aktywność ludności gminy koncentruje się wokół działalności stowarzyszeń, fundacji, kół oraz innych związków. Ich celem jest przede wszystkim ochrona dorobku kultury, dbanie o rozwój gminy oraz organizacja życia społecznego.

Do organizacji społecznych funkcjonujących na terenie gminy zaliczyć należy¹⁵:

Stowarzyszenia zarejestrowane w KRS

1. Gminny Klub Sportowy „Sadownik – Waganiec”, ul Dworcowa 11, 87-731 Waganiec;
2. Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe im. Ignacego Jana Paderewskiego, Zbrachlinie, ul Szkolna 16, 87-731 Waganiec;
3. Stowarzyszenie „RARA AVIS”, Plebanka 15, 87-731 Waganiec;

Ochotnicze straże pożarne zarejestrowane w KRS w rejestrze stowarzyszeń

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzchowie, Sierzchowo 52; 87-731 Waganiec;
2. Ochotnicza Straż Pożarna, Plebanka, 87-731 Waganiec;
3. Ochotnicza Straż Pożarna w Zbrachlinie, Zbrachlin, 87-731 Waganiec;
4. Ochotnicza Straż Pożarna Włoszyca, Włoszyca, 87-731 Waganiec;

¹⁵ Urząd Gminy Waganiec (<http://www.waganiec.pl/>) [data dostępu: 05.09.2016 r.].

Uczniowskie kluby sportowe

Uczniowski Klub Sportowy „Gembit” – Zespół Szkół (Gimnazjum, Szkoła Podstawowa, Przedszkole) w Zbrachlinie, 87-731 Waganiec;

Koła gospodyń wiejskich

1. Koło Gospodyń Wiejskich w Zbrachlinie;
2. Gminna Rada Koła Gospodyń Wiejskich w Wagańcu;
3. Koło Gospodyń Wiejskich w Bertowie;
4. Koło Gospodyń Wiejskich w Brudnowie.

3 Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

W poniższej tabeli przedstawione zostały powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi zarówno na poziomie gminy, województwa oraz wyższego szczebla.

Tabela 8 Powiązana Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

Poziom europejski	
Dokument	Powiązanie z Gminnym Programem Rewitalizacji
Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<p>Priorytet III</p> <p>Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.</p> <p>Cel 1</p> <p>Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata.</p> <p>Cel 4</p> <p>Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wczesnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie, do co najmniej 40% osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.</p> <p>Cel 5</p> <p>Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego, co najmniej 20 mln obywateli.</p>

Poziom krajowy	
Dokument	Powiązanie z Gminnym Programem Rewitalizacji
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<p>Cel 2</p> <p>Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna:</p> <p>Cel 3</p> <p>Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki</p> <p>Cel 6</p> <p>Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny</p> <p>Cel 8</p>

	<p>Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny</p> <p style="text-align: center;">Cel 11</p> <p>Wzmocnienie kapitału społecznego</p>
<p>Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) – Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p style="text-align: center;">Cel główny:</p> <p>Wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów</p>
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p style="text-align: center;">Cele rozwojowe:</p> <p style="text-align: center;">I.3.</p> <p>Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb aktywności obywatela.</p> <p style="text-align: center;">II.4.</p> <p>Rozwój kapitału ludzkiego.</p> <p style="text-align: center;">III.3.</p> <p>Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p> <p style="text-align: center;">Obszar strategiczny:</p> <p style="text-align: center;">Spójność społeczna i terytorialna</p> <p style="text-align: center;">Cel 1</p> <p>Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.</p> <p style="text-align: center;">Obszar strategiczny:</p> <p style="text-align: center;">Sprawne i efektywne państwo</p> <p style="text-align: center;">Cel 3</p> <p>Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego.</p> <p style="text-align: center;">Obszar strategiczny:</p> <p style="text-align: center;">Konkurencyjna gospodarka</p> <p style="text-align: center;">Cel 4</p> <p>Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie</p>	<p style="text-align: center;">Cel główny:</p> <p>Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p style="text-align: center;">Cel 2</p> <p>Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>

Poziom regionalny	
Dokument	Powiązanie z Gminnym Programem Rewitalizacji
Strategia Rozwoju Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2011-2020	<p>Priorytet 1:</p> <p>Gospodarka lokalna i infrastruktura techniczna</p> <p>Cel strategiczny 1: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarki lokalnej</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój infrastruktury technicznej zwiększającej atrakcyjność inwestycyjną powiatu</p> <p>Cel strategiczny 3: Rozwój obszarów wiejskich i przedsiębiorczości rolniczej</p> <p>Priorytet 2: Kapitał ludzki i usługi publiczne</p> <p>Cel strategiczny 1: Zwiększenie elastyczności lokalnego rynku pracy</p> <p>Cel strategiczny 2: Podnoszenie poziomu świadczonych usług publicznych</p> <p>Priorytet 3: Ochrona środowiska naturalnego i bioróżnorodności</p> <p>Cel strategiczny 1: Zachowanie walorów naturalnych i poprawa stanu środowiska przyrodniczego</p> <p>Priorytet 4: Atrakcyjność turystyczna powiatu</p> <p>Cel strategiczny 1: Wdrożenie profesjonalnej oferty turystycznej powiatu</p> <p>Cel strategiczny 1: Zintegrowany system wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci i młodzieży.</p>

<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Aleksandrowskim na lata 2008-2018</p>	<p>Cel strategiczny 2: Życiowe usamodzielnienie i integracja społeczna grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Cel strategiczny 3: System rehabilitacji, aktywizacji i wsparcia osób niepełnosprawnych i starych.</p> <p>Cel strategiczny 4: Partnerstwo podmiotów lokalnych w realizacji zadań statutowych w zakresie pomocy społecznej.</p>
--	--

Poziom lokalny	
Dokument	Powiązanie z Gminnym Programem Rewitalizacji
<p>Program Ochrony Środowiska dla Gminy Waganiec na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021</p>	<p>1. Cel ekologiczny: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców</p> <p>1. Cel ekologiczny: Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.</p> <p>2. Cel ekologiczny: Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody.</p> <p>3. Cel ekologiczny: Ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.</p> <p>4. Cel ekologiczny: Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.</p> <p>5. Cel ekologiczny: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym.</p> <p>6. Cel ekologiczny: Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej, jako edukacji interdyscyplinarnej.</p> <p>7. Cel ekologiczny: Utrzymanie standardów, jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów.</p> <p>8. Cel ekologiczny: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost</p>

	<p>udziału zasobów odnawialnych.</p> <p>9. Cel ekologiczny: Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego.</p> <p>10. Cel ekologiczny: Rozwój gospodarki odpadami.</p>
--	--

Źródło: Opracowanie własne

4 Konsultacje społeczne

4.1 Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Waganiec na podstawie badań własnych- konsultacje społeczne z pracownikami Urzędu

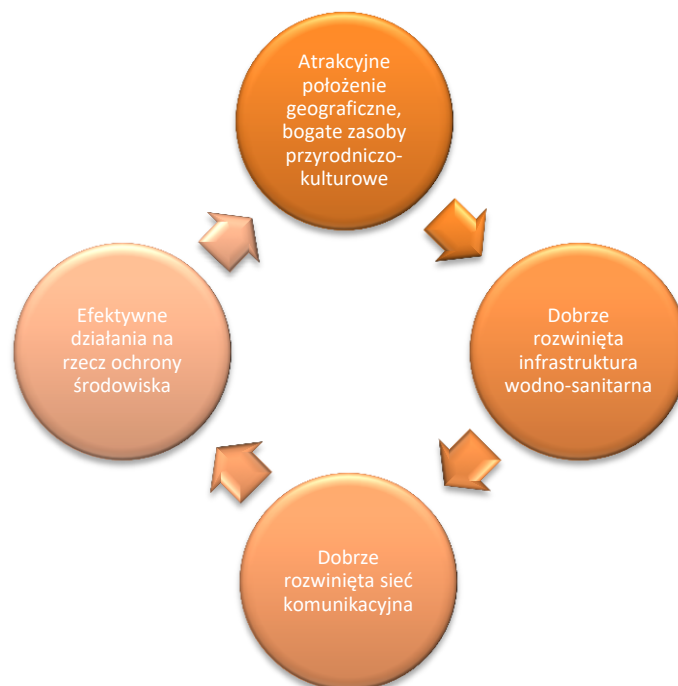
Bardzo istotnym założeniem Gminnego Programu Rewitalizacji oraz Strategii Rozwoju Gminy jest aktywne włączanie lokalnej społeczności w proces tworzenia dokumentów. Jednym z ważniejszych narzędzi partycypacji społecznej są konsultacje społeczne.

Konsultacje społeczne są procesem, w którym reprezentanci władz przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych lub przedsięwzięć, które będą miały odczuwalny wpływ na ich życie codzienne i zawodowe. Należy podkreślić, że ważnym elementem tych spotkań jest wysłuchanie opinii mieszkańców na temat zaprezentowanych planów. Konsultacje społeczne mają charakter prowadzonej dyskusji, moderowanej przez wyznaczoną do tego zadania osobę.

Pierwsze spotkanie konsultacyjne odbyło się z przedstawicielami Urzędu, które jako osoby najlepiej znające specyfikę gminy mogły wskazać na największe problemy występujące na obszarze. Uczestnicy zostali poproszeni zarówno o wskazanie mocnych, jak i słabych stron gminy Waganiec. Podsumowaniem spotkania są tabele znajdujące się poniżej.

Uczestników warsztatów poproszono o wskazanie mocnych stron gminy, jej zasobów oraz potencjałów. Mieszkańcy za zaletę Gminy Waganiec uważają jej **położenie geograficzne oraz bogate zasoby przyrodnicze i kulturowe**, szczególnie tereny nadwiślańskie. Jednocześnie sądzą, że gmina podejmuje właściwe i **efektywne działania na rzecz ochrony środowiska**. Mieszkańców satysfakcjonuje również **dobrze rozwinięta infrastruktura wodno-sanitarna oraz sieć komunikacyjna**.

Rysunek 4 Mocne strony gminy wg uczestników warsztatów konsultacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych

W poniższej tabeli znajdują się wszystkie odpowiedzi uczestników warsztatów.

Tabela 9 Mocne strony

<i>Moja Gmina teraz - MOCNE STRONY</i>	<i>Potencjał mojej Gminy - SZANSE</i>
Dostęp do autostrady A1	Rozbudowa infrastruktury (drogi, chodniki)
Łatwy dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej	Przebudowa - oczyszczenie terenów niekorzystnych
Młode społeczeństwo chętnie biorące udział w działaniach na rzecz gminy	Remont budynków - dworzec PKP
Położenie gminy (tereny nadwiślańskie)	Szlak turystyczny - Przypust
Łatwy dostęp do środków komunikacji (PKP, PKS)	Budowa obiektów sportowych - boiska
Oczyszczalnia Ścieków	Oświetlenie wiejskie
Działania ekologiczne	
Dobra infrastruktura	
Uzdrowisko - Ciechocinek (ścieżki rowerowe)	
Szkoły	
Miejsca widokowe nad Wisłą	

Dostęp do drogi krajowej DK 91 i autostrady A1 - dobre połączenie z górami i morzem	Stworzenie lokalnego centrum kultury w Wólnem - Zielona Szkoła
Bliskość atrakcyjnego turystycznie i wypoczynkowo Ciechocinka oraz interesujących rekreacyjnie terenów nadwiślańskich	Dworzec PKP, jako obiekt wpisany do rejestru zabytków: po pracach remontowo - konserwatorskich może być atrakcją turystyczną
Dostęp do środków transportu zbiorowego PKP, PKS (dworzec PKP łączący południe z północą kraju)	
Dostęp do infrastruktury wodno - kanalizacyjnej	
Budownictwo mieszkaniowe (plany miejscowe)	
Zespół pałacowy (Waganiec)	
Centrum Wagańca	
Muzeum wąskotorowe	
Wólne	
Dostęp do dróg krajowych	Wzrost liczby przedsiębiorstw, a tym samym wzrost zatrudnienia mieszkańców gminy
Dostęp do środków komunikacji (PKP, PKS)	Wzrost liczby gospodarstw agroturystycznych w związku z położeniem krajobrazowym gminy
Dostęp do oczyszczalni ścieków na terenach o dużej gęstości zaludnienia	
Prowadzenie działań proekologicznych (POŚ)	
Dobra infrastruktura wodno - kanalizacyjna	Rozwój turystyki - Wiśla
Dobre skomunikowanie z ośrodkami miejskimi: Toruń, Włocławek, Bydgoszcz	Centra logistyczne i ewentualnie produkcyjne, w promieniu około 50 km mieszka 0,5 mln ludności
Sieć dróg, linie kolejowe	Rozwój budownictwa mieszkaniowego
Lotnisko Bydgoszcz	Rozwój energetyki wodnej
Położenie geograficzne	Opracowanie planów
Bliskie położenie Uzdrowiska i skomunikowanie ścieżki - plany zagospodarowania budownictwa mieszkańców	

Położenie geograficzne	Powierzchnia do zagospodarowania
Sąsiedztwo uzdrowiska	Rozwój infrastruktury transportowej (ścieżki rowerowe)
Tereny rolnicze, żyzne gleby	Rozwój turystyki
Dworzec PKP i linia kolejowa	Nowe miejsca pracy
Autostrada	Bocznica kolejowa
Park w Sierzchowie	Gazociąg
Tereny po byłej kolei wąskotorowej	Elektrownie wiatrowe
3 szkoły	Sąsiedztwo większych miast
1 ośrodek zdrowia	
Boiska sportowe +ORLIK	
Miejsca widokowe (nad Wisłą)	
Kanalizacja	
Wodociąg	
Miejsca rekreacyjne w Zbrachlinie (staw i plac zabaw)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych.

Uczestnicy warsztatów zostali także poproszeni o zastanowienie się nad możliwościami rozwiązań negatywnych zjawisk, występujących na terenie gminy. Z analizy wszystkich odpowiedzi wynika, że szczególny nacisk należy położyć na takie działania jak: stworzenie nowych miejsc pracy w celu zatrzymania młodych i wykształconych mieszkańców gminy oraz zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych lub budowa świetlic wiejskich w celu zaaktywizowania społeczności lokalnej i zmniejszenia problemu związanego z wykluczeniem społecznym pewnej części mieszkańców.

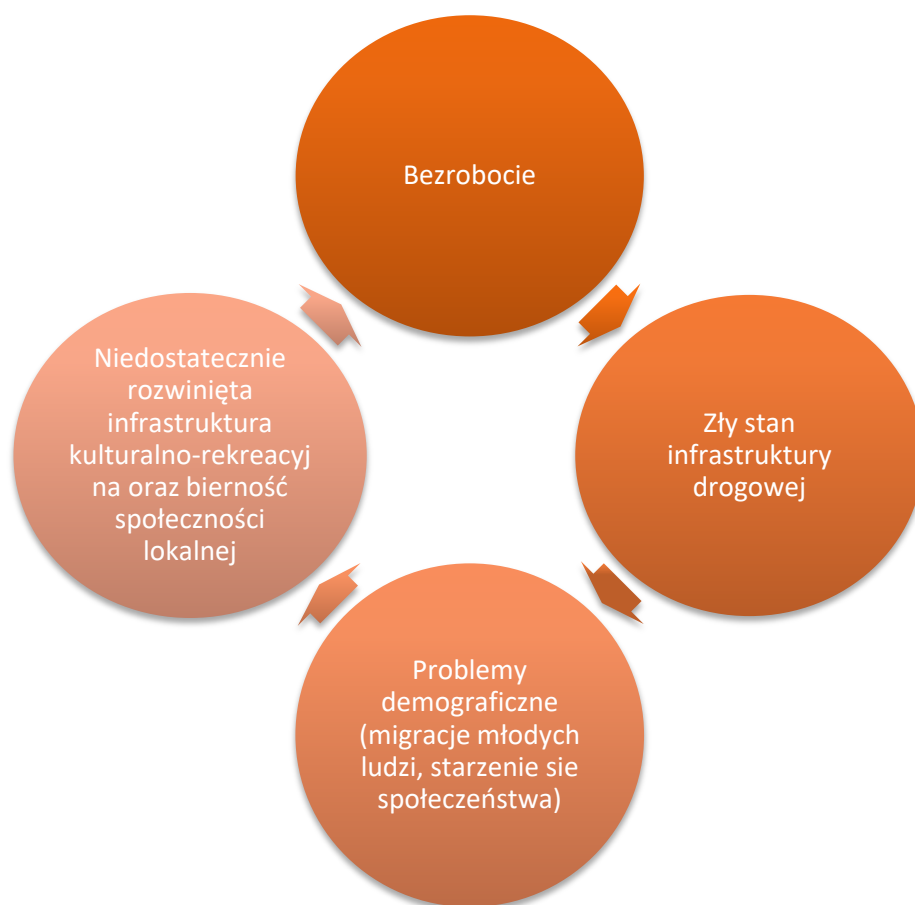
Poniższa grafika przedstawia najczęściej wymieniane negatywne zjawiska, które mają miejsce na terenie Gminy Waganiec. Uczestnicy wskazywali na **zły stan infrastruktury drogowej** jednocześnie proponując podjęcie prac remontowych, rozbudowanie sieci ścieżek rowerowych oraz zwiększenie liczby parkingów.

Mieszkańcy gminy za istotny problem uważają również **wysoką stopę bezrobocia**, spowodowaną słabo rozwiniętą, lokalną gospodarką oraz niskimi kwalifikacjami osób bezrobotnych. Według uczestników w zmniejszeniu skali tego negatywnego zjawiska, pomoże tworzenie nowych miejsc pracy, wzrost liczby przedsiębiorstw oraz podejmowanie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej bezrobotnych, również poprzez wprowadzanie zmian do systemu edukacji.

Uczestnicy warsztatów zasygnalizowali obawę przed **negatywnymi konsekwencjami problemów demograficznych**, jak odpływ młodych ludzi do większych ośrodków miejskich, niski przyrost naturalny oraz starzenie się społeczeństwa. Mieszkańcy uważają, że ożywienie gospodarcze i poprawienie warunków lokalnego rynku pracy zachęci młodych mieszkańców do powiększania rodziny oraz pozostawania na terenie gminy.

W trakcie konsultacji pojawiły się również głosy wskazujące na **niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę kulturalno-rekreacyjną oraz bierność społeczności lokalnej**. Uczestnicy warsztatów zaproponowali promowanie aktywności społecznej poprzez tworzenie miejsc do wspólnego spędzania czasu, tworzenie świetlic wiejskich lub poszerzanie oferty kulturalno-rekreacyjnej.

Rysunek 5 Problemy w gminie wg uczestników warsztatów konsultacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych.

W poniższej tabeli zebrane zostały główne odpowiedzi uczestników warsztatów.

Tabela 10 Negatywne zjawiska

NEGATYWNE ZJAWISKA	JAK ROZWIĄZAĆ PROBLEM
Patologie społeczne (dzieci, młodzież)	Budowa świetlic wiejskich, zajęcia pozalekcyjne
Migracje młodych osób	Nowe miejsca pracy, zatrudnienie osób z terenu gminy, odpowiednie wynagrodzenia
Wyjazdy młodych za granicę (emigracje)	Stworzenie nowych miejsc pracy (z odpowiednim wynagrodzeniem)
Jakość dróg (w sensie ogólnym)	Rozwój komunikacji
Duża odległość do większych ośrodków miejskich (rekreacja i turystyka)	Stworzenie lokalnego centrum (Zielona Szkoła)

NEGATYWNE ZJAWISKA	JAK ROZWIĄZAĆ PROBLEM
Brak w bliskiej odległości kąpieliska naturalnego i brak zalesienia	
Bezrobocie	Wzrost liczby przedsiębiorstw
Migracje osób młodych	
Słaba jakość dróg gminnych	
Brak kadr	
Patologia społeczna	
Zła jakość dróg powiatowych	
Negatywne oceny OZE	
Brak studium uwarunkowań	
Dostęp do specjalistycznej służby zdrowia	
Wysokie bezrobocie	
Niskie kwalifikacje bezrobotnych	Zmiany w systemie oświaty
Bezrobocie	Nowe miejsca pracy
Niskie dochody	Lepsze miejsca pracy i warunki zatrudnienia
Starzejące się społeczeństwo	Więcej urodzeń, migracje z miast
Starzejące się społeczeństwo	Więcej połączeń komunikacji publicznej
System komunikacji publicznej	Budowa nowych ścieżek rowerowych
Infrastruktura rowerowa(niewystarczająca)	Nowe miejsca rekreacji i spotkań
Zbyt mała ilość miejsc rekreacji i spotkań	Przekonywanie i propagowanie do aktywności lokalnej
Małe zaangażowanie społeczności lokalnej	Wzrost urodzeń
Niski przyrost naturalny (dodatni)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych.

Uczestników warsztatów konsultacyjnych poproszono również o wskazanie obszarów, które wedle nich powinny zostać objęte programem rewitalizacji. Podsumowanie zebranych wypowiedzi zostało przedstawione w poniższym zestawieniu. **Najczęściej wymieniano miejscowość Waganiec oraz Wólne.**

Warto zwrócić uwagę, że mieszkańcy bardzo często podkreślali konieczność wzmocnienia funkcji turystycznej wskazanych obszarów, widząc w tym szansę na ożywienie społeczno-gospodarcze gminy.

Tabela 11 Proponowane działania w zakresie rewitalizacji

Nr	Obszar	Przyczyny wskazania obszaru	Proponowane działania w zakresie rewitalizacji
1.	<p>Wólne</p> <p>a) Budynek dawnej szkoły</p> <p>b) Teren nadwiślański</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Niewykorzystany potencjał rekreacyjno-turystyczny, – Rozwój turystyczny umożliwi zwiększenie dochodów małych gospodarstw z niskimi dochodami, – Wysoka stopa bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rewitalizacja byłej szkoły na centrum edukacyjne, – Oczyszczenie i zagospodarowanie terenu nadwiślańskiego, – Utworzenie lokalnego centrum kultury, – Utworzenie kąpieliska z zieloną plażą, – Utworzenie centrum rozwoju ekologicznego, – Promowanie walorów turystycznych miejscowości.
2.	<p>Waganiec</p> <p>a) Centrum Wagańca</p> <p>b) Dworzec PKP</p> <p>c) Park i staw</p> <p>d) Waganiec I</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Teren zamieszkiwany przez dużą liczbę osób. – Zły stan techniczny budynku, – Zaniebane obszary przy dworcu. – Niewykorzystany potencjał turystyczny obszaru. – Zaniebane po-pegeerowskie tereny, – Zły stan infrastruktury technicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Utworzenie miejsca spotkań, sportu i rekreacji. – Remont dworca, – Utworzenie atrakcji turystycznej z terenów dworcowych, – Utworzenie Muzeum Kolejki Wąskotorowej. – Rewitalizacja parku, – Rewitalizacja stawu i terenów przyległych. – Poprawa jakości dróg, chodników, budynków.
3.	Szlak kolei	<ul style="list-style-type: none"> – Duży potencjał turystyczny, – Niewykorzystany obiekt. 	<ul style="list-style-type: none"> – Utworzenie szlaku turystycznego i

Nr	Obszar	Przyczyny wskazania obszaru	Proponowane działania w zakresie rewitalizacji
	wąskotorowej		historycznego, – Utworzenie szlaku rowerowego trasą kolejki wąskotorowej.
4.	Przypust	– Zaniedbane tereny, – Niewykorzystany potencjał turystyczny.	– Rewitalizacja terenów nadwiślańskich.
5.	Sierzchowo - park	– Miejsce atrakcyjne turystycznie, – Miejsce z bogatymi zasobami przyrodniczymi.	– Rewitalizacja parku i dworku.
7.	Józefowo	– Potrzeba integracji społecznej.	– Budowa świetlicy wiejskiej.
8.	Kaźmierzyn	– Teren atrakcyjny turystycznie, – Niewykorzystany potencjał turystyczny.	– Budowa ścieżek rowerowych na terenach po dawnej kolei wąskotorowej.
9.	Niszczewy	– Teren atrakcyjny turystycznie, – Niewykorzystany potencjał turystyczny.	– Budowa ścieżek rowerowych na terenach po dawnej kolei wąskotorowej.
10.	Ariany	– Teren atrakcyjny turystycznie, – Niewykorzystany potencjał turystyczny.	– Budowa ścieżek rowerowych na terenach po dawnej kolei wąskotorowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych.

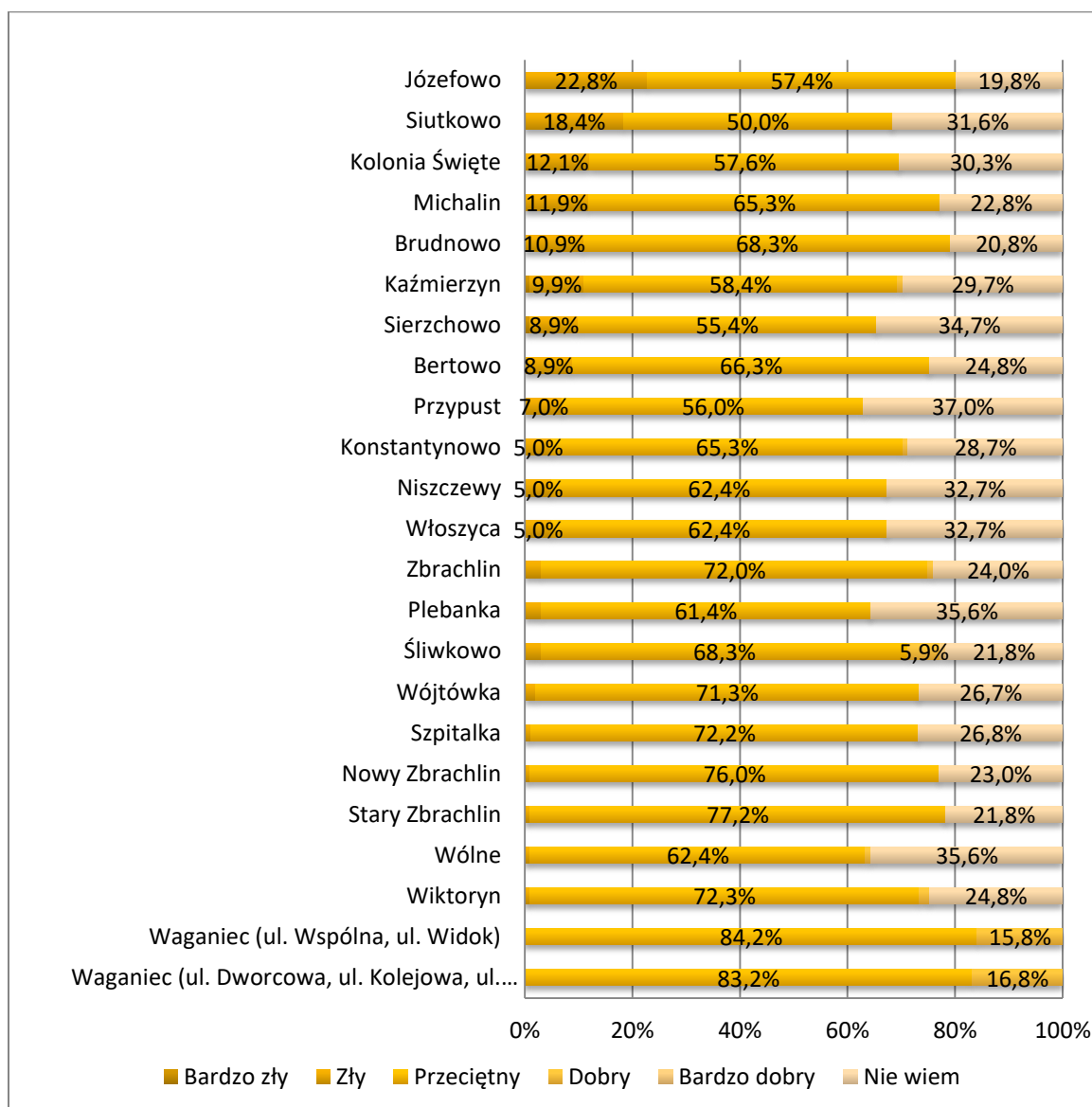
4.2 Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Waganiec na podstawie badań własnych- badanie ankietowe

Respondentów poproszono o ocenę ogólnego stanu społeczno-gospodarczego poszczególnych miejscowości Gminy Waganiec. Ankietowani wybierali raczej środkowe zaznaczenia kafeterii – odpowiedzi „Bardzo dobry” oraz „Bardzo zły” otrzymały łącznie jedynie 3 wskazania. Zdecydowanie najwięcej zaznaczeń otrzymała odpowiedź „Przeciętny” – wybrało ją od 50,0% do nawet 84,2% osób. Dość znaczny odsetek respondentów nie potrafił odpowiedzieć na pytanie o stan poszczególnych miejscowości gminy – ich liczba sięgała nawet 1/3 całości osób biorących udział w badaniu.

Badani za miejscowość o najgorszym stanie społeczno-gospodarczym uznali Józefowo (22,8% odpowiedzi „Zły”) oraz Siutkowo (18,4% odpowiedzi „Zły”). Dość źle oceniane były również: Kolonia Święte, Michalin, Brudnowo, Kaźmierzyn, Sierzchowo oraz Bertowo.

Za miejscowość o najlepszym stanie społeczno-gospodarczym respondenci uznali Waganiec (zarówno część zawierającą ulice Wspólną i Widok, jak i część z ulicami: Dworcowa, Kolejowa, Kujawska, Osiedlowa oraz Przechodnia).

Wykres 12. Proszę ocenić ogólny stan społeczno-gospodarczy poszczególnych miejscowości:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

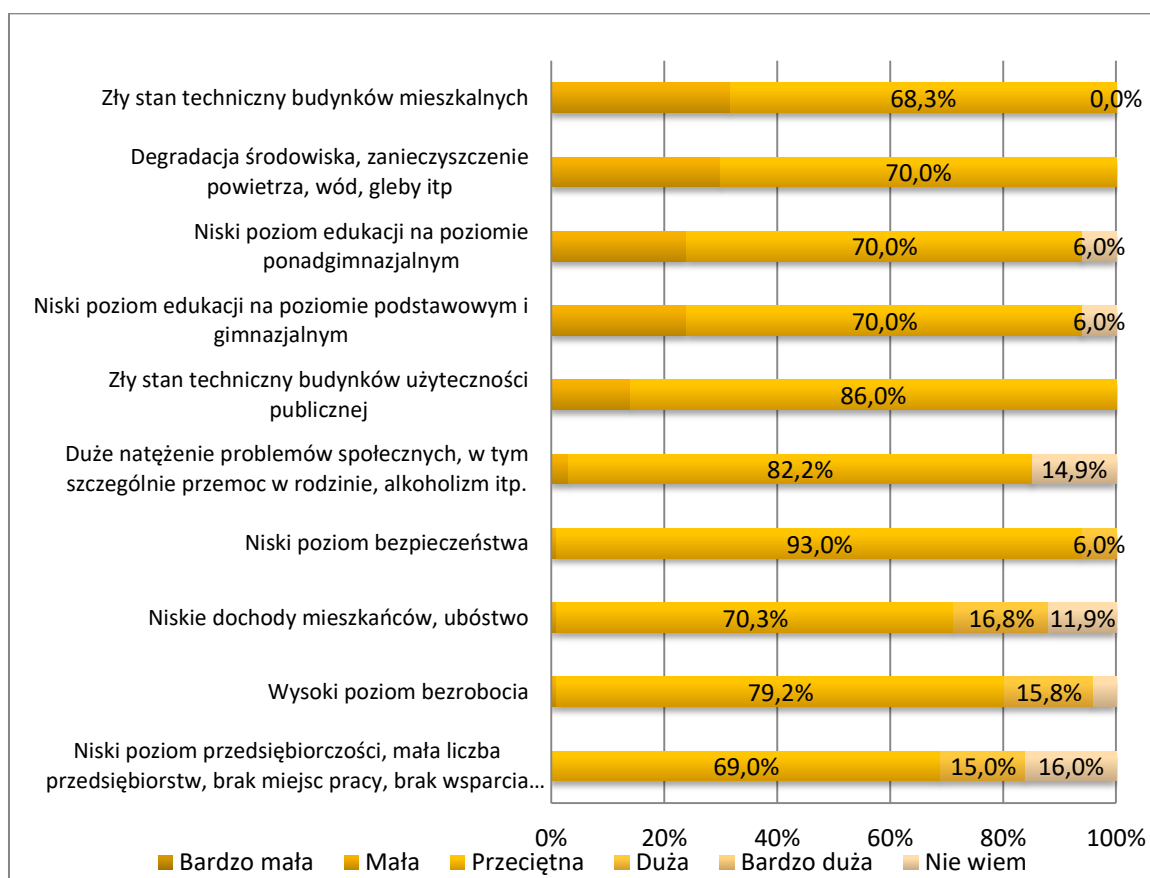
Badanych poproszono również o ocenę skali występowania poszczególnych problemów na obszarze ich miejsca zamieszkania. Z uwagi na dużą liczbę odpowiedzi do wyboru, wykres został podzielony na dwie części.

Spośród odpowiedzi przedstawionych na Wykresie 2, za problemy o największej skali natężenia uznane zostały niskie dochody mieszkańców (16,8% odpowiedzi „Duża”), wysoki poziom bezrobocia (15,8%) oraz niski poziom przedsiębiorczości i brak miejsc pracy (15,0%).

Problemami, które zostały uznane za te o najmniejszej skali występowania były: zły stan techniczny budynków mieszkalnych (31,7% odpowiedzi „Mała”), degradacja środowiska, zanieczyszczenie wód i gleby (30,0%), niski poziom edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym oraz niski poziom edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym (oba po 24,0%).

Podobnie jak w pytaniu wcześniejszym, zdecydowana większość odpowiedzi plasowała się na poziomie średnim, tj. odpowiedzi „Przeciętna”.

Wykres 13. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów w Pana(i) miejscowości:

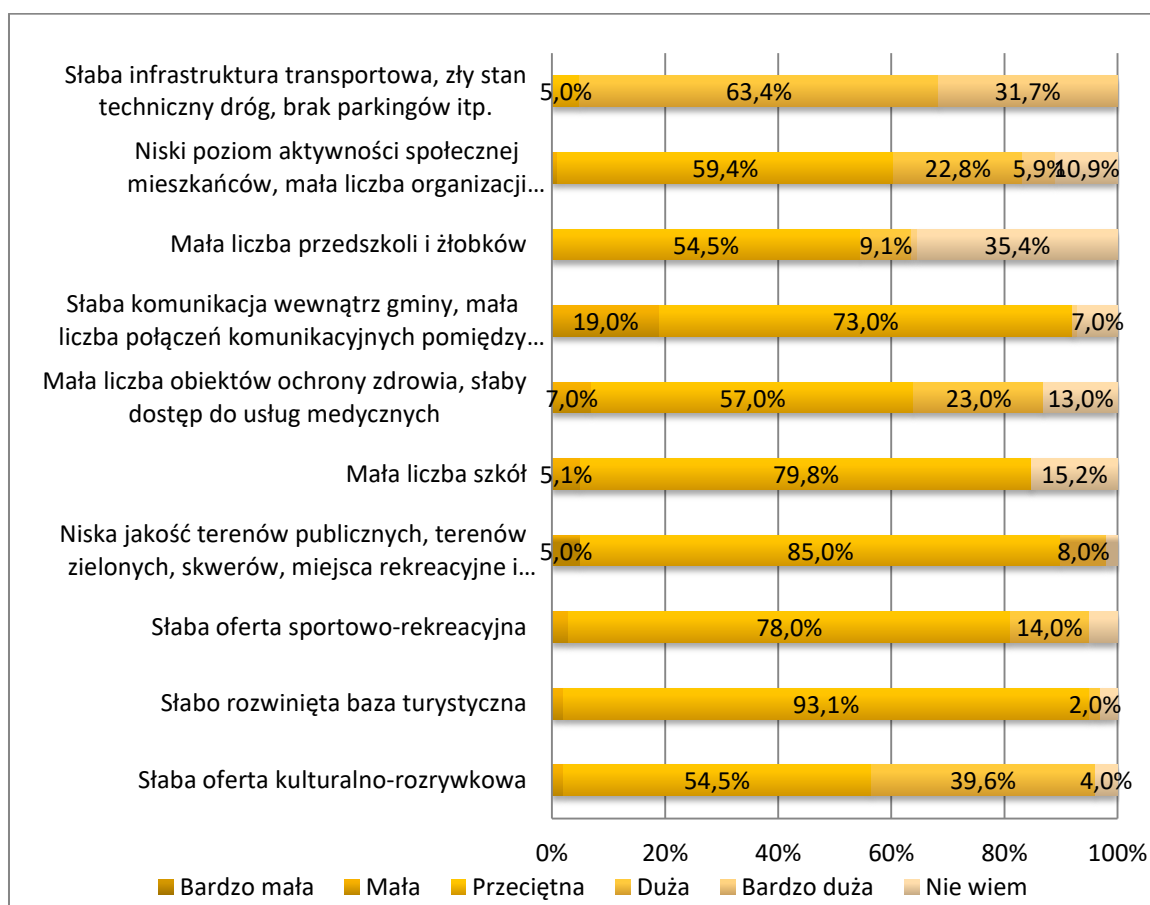

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Spośród odpowiedzi przedstawionych na Wykresie 3, za problem o zdecydowanie największej skali natężenia uznana została słaba infrastruktura transportowa, zły stan techniczny dróg, brak parkingów itp. (31,7% odpowiedzi „Bardzo duża” i 63,4% odpowiedzi „Duża”). Za problem o dużym obciążeniu uznana została także słaba oferta kulturalno-rozrywkowa (39,6% odpowiedzi „Duża”), niski poziom aktywności społecznej mieszkańców, w tym także mała liczba organizacji pozarządowych, stowarzyszeń itp. (22,8% odpowiedzi „Duża” i 5,9% odpowiedzi „Bardzo duża”) oraz mała liczba obiektów ochrony zdrowia, słaby dostęp do usług medycznych (23,0% odpowiedzi „Duża”).

Za problem o najmniejszym natężeniu uznana została słaba komunikacja wewnątrz gminy (mała liczba połączeń komunikacyjnych pomiędzy miejscowościami) – taką odpowiedź zaznaczyło 19,0% respondentów.

Wykres 14. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów w Pana(i) miejscowości:

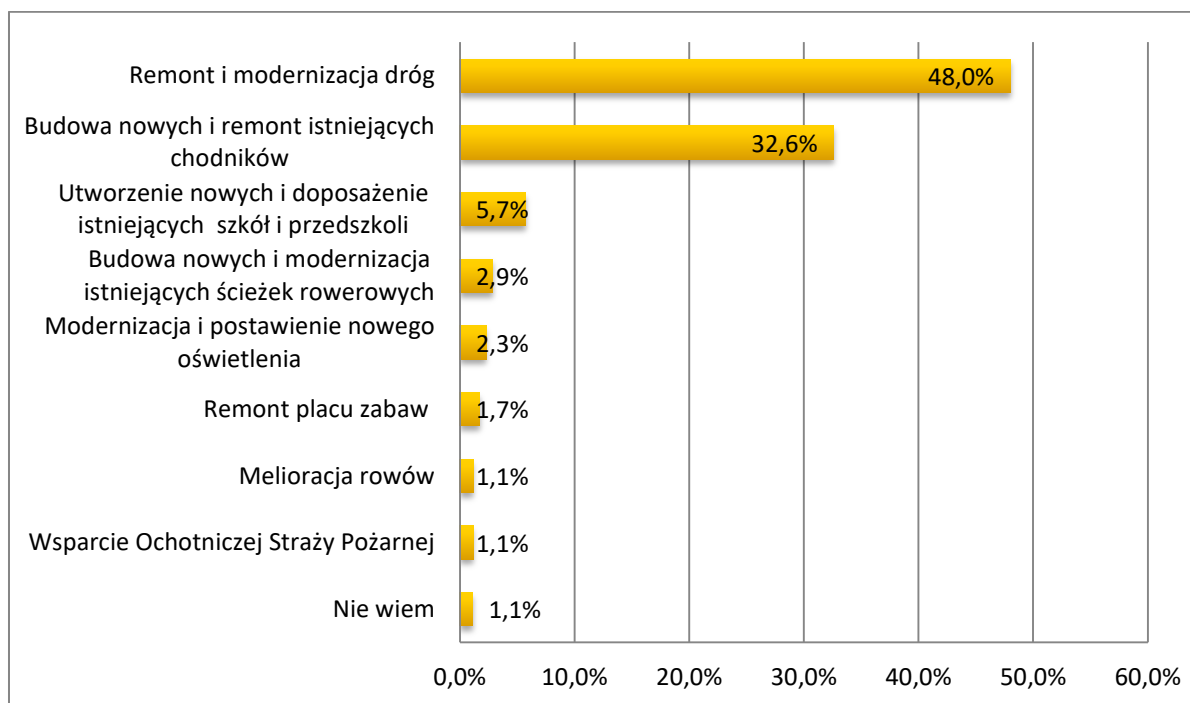

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Respondenci zostali poproszeni o podanie przykładowych działań, które ich zdaniem powinny zostać podjęte na terenie miejsca ich zamieszkania. W swoich propozycjach mogli podać więcej niż jedno działanie.

W pierwszej kolejności badani skupili się na działaniach infrastrukturalnych. Zdecydowanie najczęściej padającą propozycją był remont i modernizacja dróg na terenie gminy – takie działanie zaproponowało 48,0% tj. 84 osoby. Nieco mniejszy odsetek wskazywał na konieczność budowy nowych i remont istniejących chodników (32,6% tj. 57 osób). 5,7% respondentów stwierdziło, że istnieje niedobór przedszkoli, a istniejące placówki edukacyjne znajdują się w niezadowalającym stanie technicznym, w związku z czym zaproponowali utworzenie nowych i remont oraz doposażenie już działających szkół i przedszkoli. Niecałe 3% badanych uznało za potrzebne budowę nowych i modernizację istniejących ścieżek rowerowych. Wśród niewymienionych na wykresie odpowiedzi znalazło się między innymi: powstanie świetlicy dla młodzieży, rozwój komunikacji miejskiej, wsparcie osób niepełnosprawnych i ograniczenie prędkości na drogach na terenie gminy.

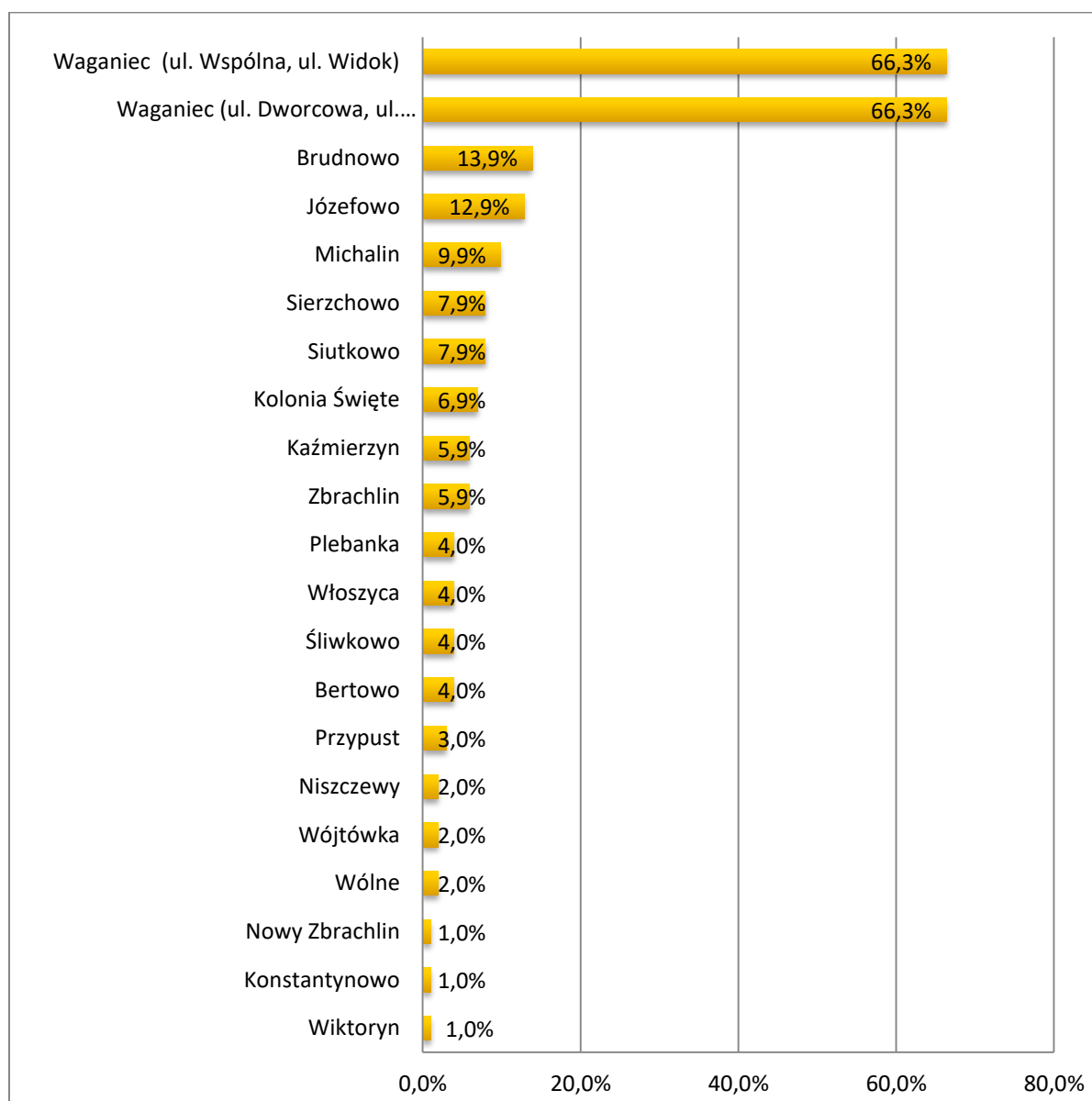
Wykres 15. Proszę podać przykładowe działania/ inwestycje, które Pana/Pani zdaniem trzeba podjąć na terenie Pana/Pani miejscowości w celach rewitalizacyjnych (pytanie otwarte):

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Według respondentów, działania z zakresu rozwoju społecznego najbardziej potrzebne są na terenie miejscowości Waganiec (obejmującej zarówno ulice Wspólną i Widok, jak i ulice Dworcową, Kolejową, Kujawską, Osiedlową i Przechodnią) – taką odpowiedź podało 66,3% badanych. Znacznie mniejszy odsetek odpowiedzi wskazywał na miejscowości Brudnowo (13,9%), Józefowo (12,9%), Michalin (9,9%), Sierzchowo i Siutkowo (7,9%) oraz Kolonia Święte (6,9%). Żaden z respondentów nie wskazał na miejscowości Stary Zbrachlin oraz Szpitalka, co może świadczyć o tym, że uważają je oni za najbardziej rozwinięte pod względem społecznym.

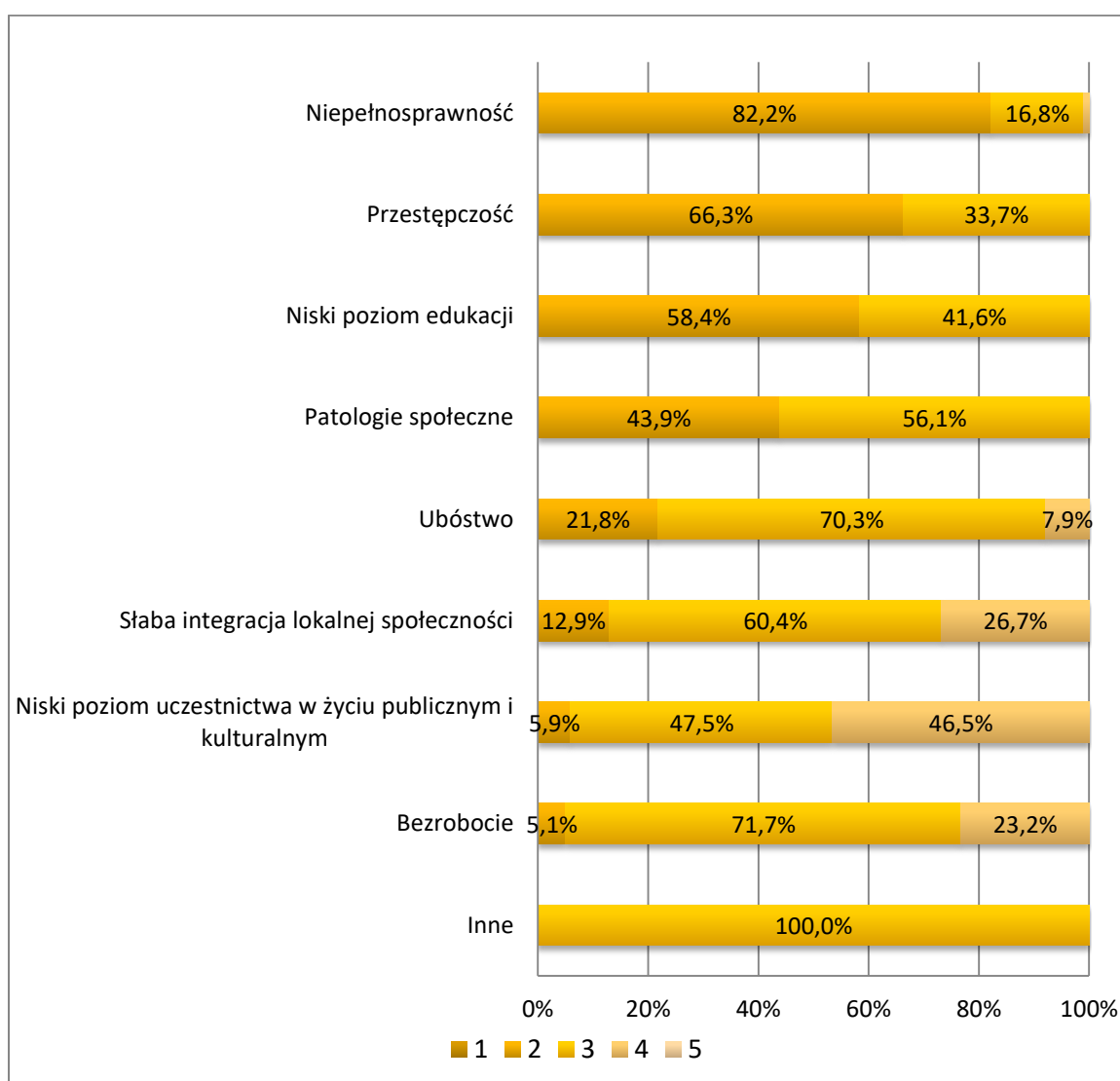
Wykres 16. W jakich miejscowościach gminy działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można było zaznaczyć 3 odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Zdaniem badanych, najważniejszymi problemami występującymi na terenie gminy są niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym (46,5% odpowiedzi „4”), słaba integracja lokalnej społeczności (26,7%) oraz wysokie bezrobocie (23,3%). Za najmniej ważne problemy respondenci uznali niepełnosprawność (82,2% odpowiedzi „2”), przestępczość (66,3%) oraz niski poziom edukacji (58,4%). Warto zaznaczyć, że badani odpowiadali dość „bezpiecznie”, tzn. zaznaczali wartości środkowe, całkowicie pomijając odpowiedzi skrajne, tj. odpowiedź „1” oraz „5”.

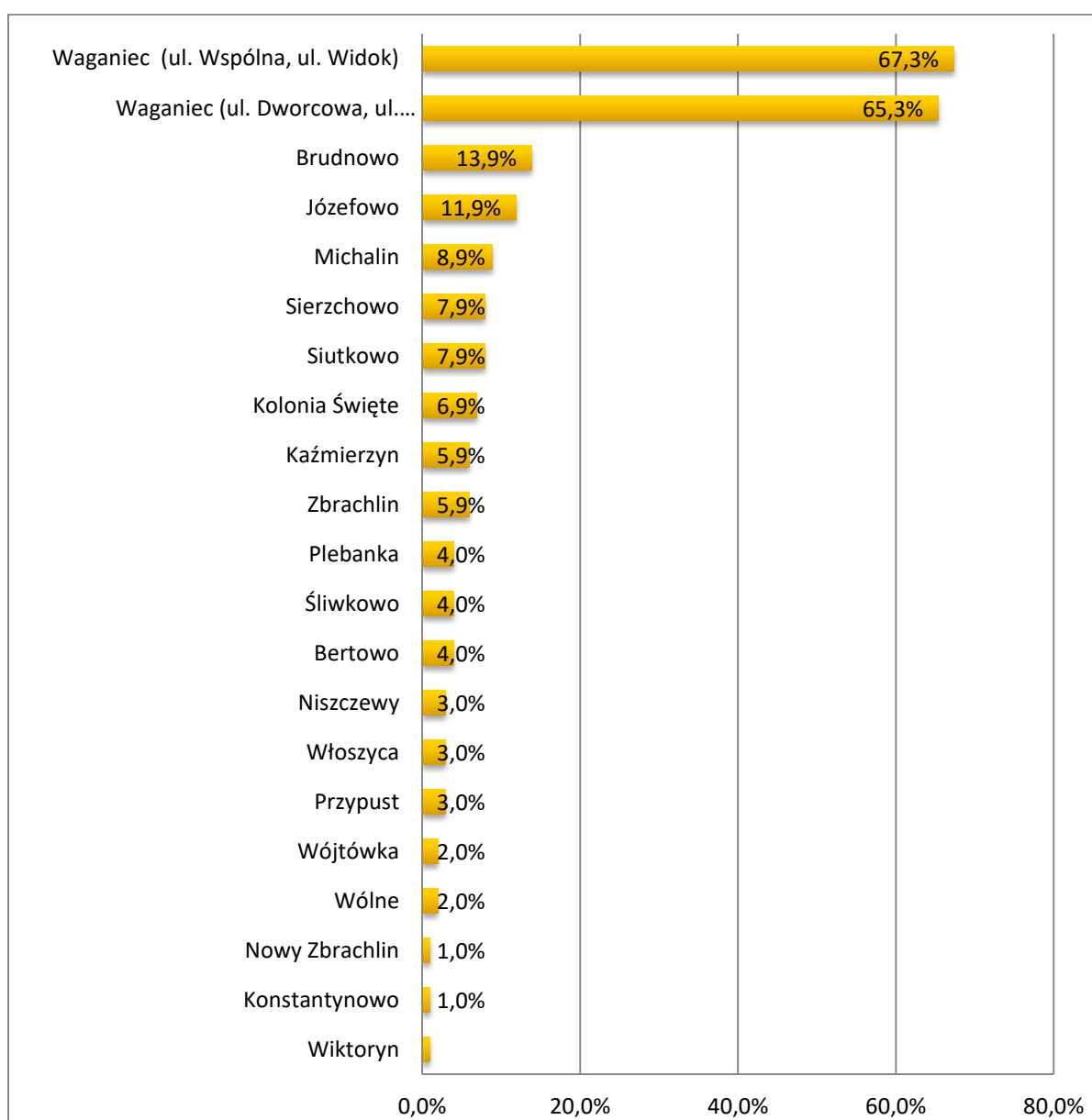
Wykres 17. Proszę ocenić najważniejsze problemy społeczne występujące na wybranym przez Pana/Panią obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Respondentów zapytano również o miejscowości, które ich zdaniem najbardziej potrzebują działań z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego. Tak samo, jak w przypadku pytania o działania społeczne, tak i tu badani zdecydowaną większością wskazali na miejscowość Waganiec (obie jej części) – odpowiedzi te uzyskały 67,3% oraz 65,3%. Kolejnymi wskazywanymi miejscowościami wymagającymi wsparcia gospodarczego były: Brudnowo (13,9%), Józefowo (11,9%), Michalin (8,9%), Sierzchowo i Siutkowo (oba po 7,9%). Żaden z respondentów nie zaznaczył miejscowości Stary Zbrachlin oraz Szpitalka.

Wykres 18. W jakich miejscowościach gminy działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można było zaznaczyć 3 odpowiedzi).

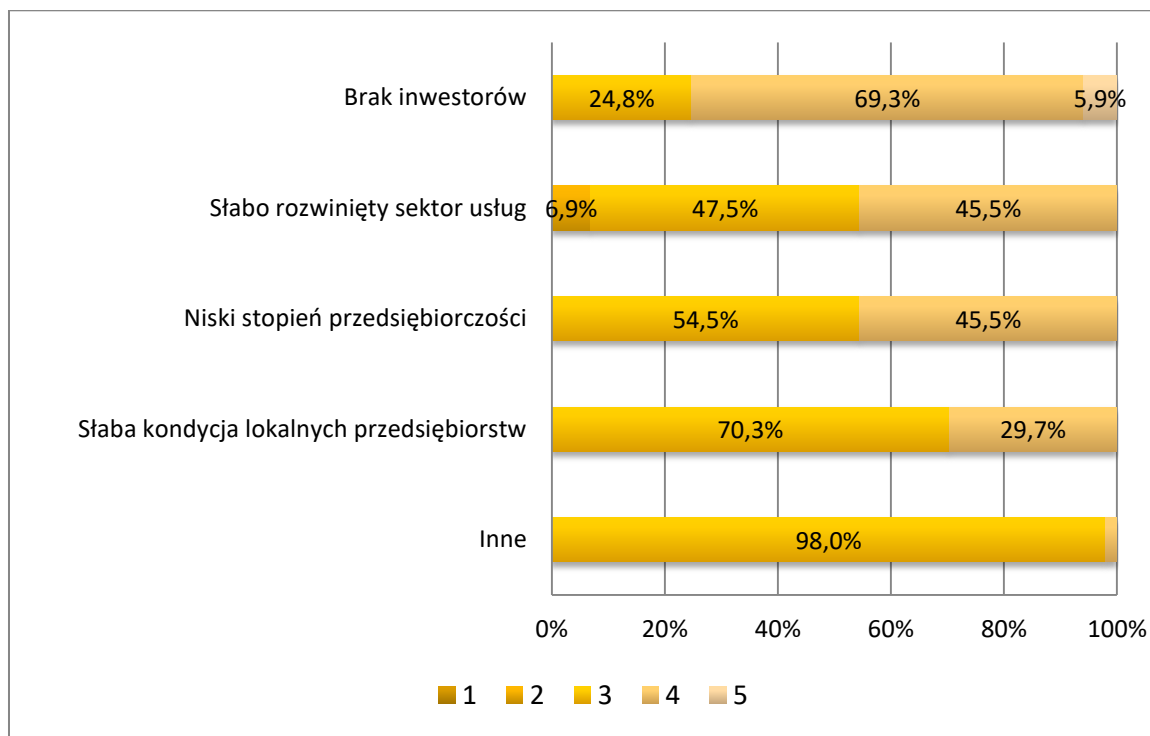

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Jak widać na Wykresie 8, sfera gospodarcza zdaniem badanych znajduje się w dużo gorszym stanie niż sfera społeczna. Największym gospodarczym problemem gminy jest według nich brak inwestorów (69,3% odpowiedzi „raczej istotny” i 5,9% odpowiedzi „najbardziej istotny”), który wiąże się z brakiem nowych miejsc pracy i gospodarczym zastojem. Dość istotnym problemem jest także słabo rozwinięty sektor usług i niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy (oba po 45,5% odpowiedzi „4”) oraz słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców (29,7%).

W zestawieniu jedynie aspekt dotyczący sektora usług otrzymał niewielki odsetek ocen wyższych niż średnia.

Wykres 19. Proszę ocenić najważniejsze problemy gospodarcze występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:

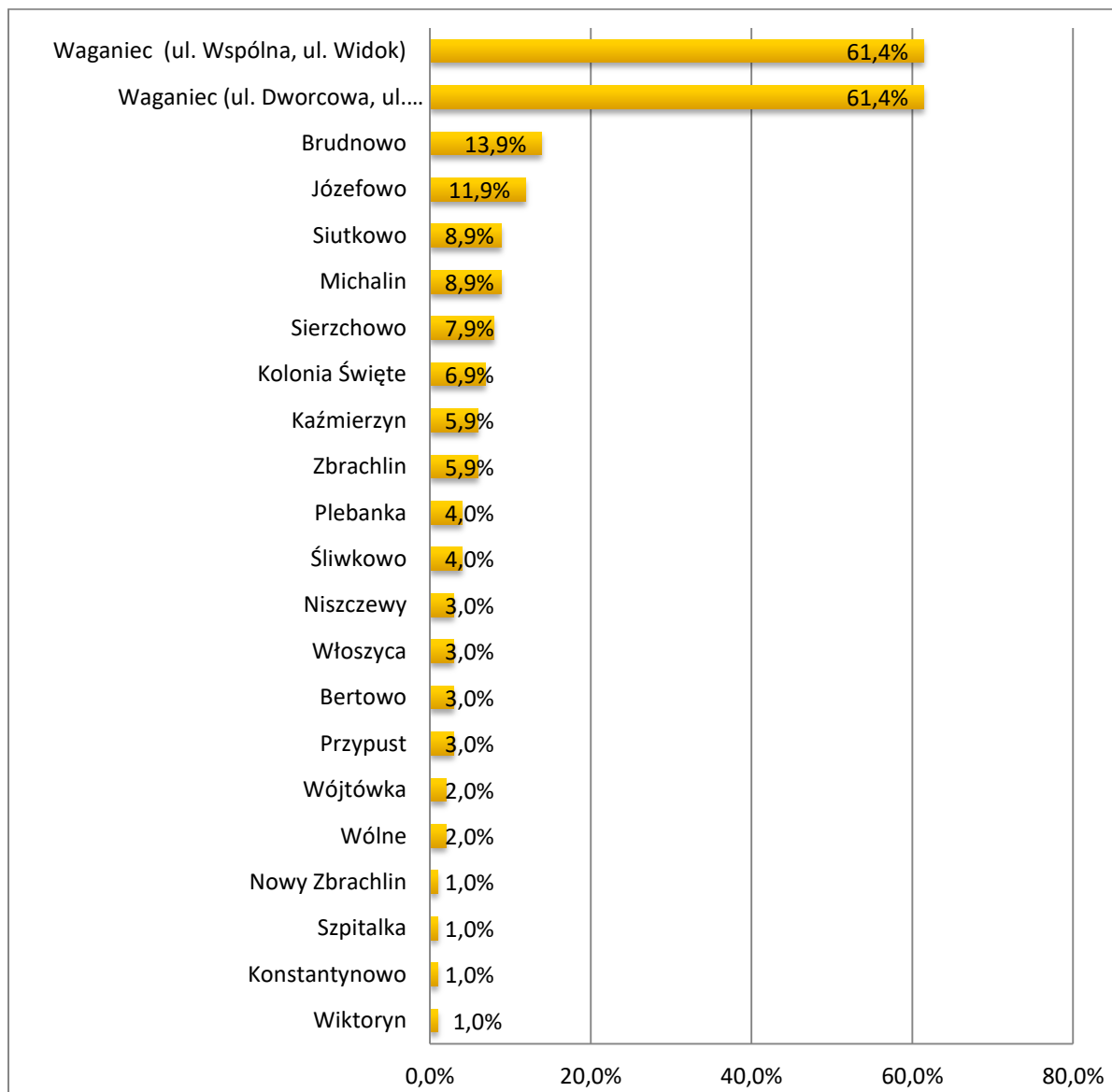

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Podobnie jak w dwóch poprzednich przypadkach, respondenci twierdzili, że miejscowością najbardziej potrzebującą działań z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury, jest Waganiec (obie jej części uzyskały 61,4%). Następne w kolejności są: Brudnowo (13,9%), Józefowo (11,9%), Siutkowo i Michalin (oba po 8,9%) oraz Sierzchowo (79%). Żaden z

respondentów nie uważa, by działań w zakresie modernizacji lub budowy nowej infrastruktury pilnie potrzebowała miejscowość Stary Zbrachlin.

Wykres 20. W jakich miejscowościach gminy działania z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury są najbardziej potrzebne?

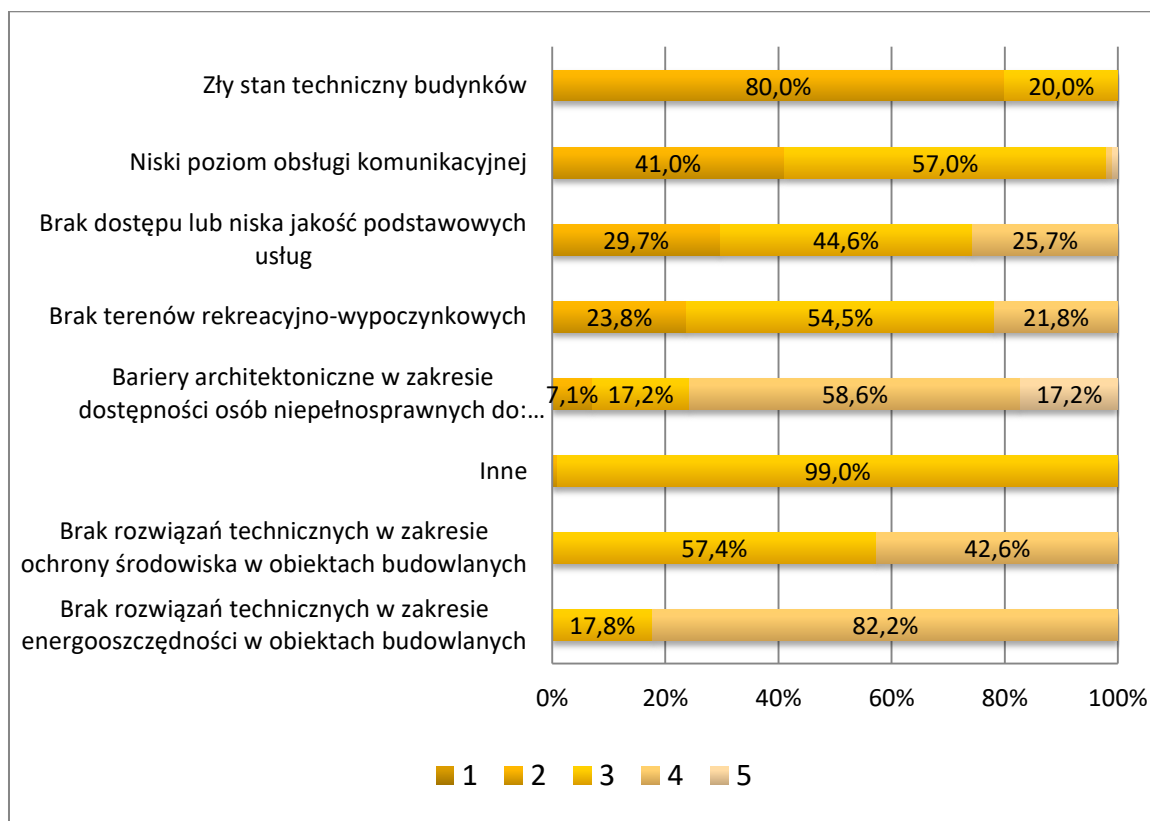

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Według badanych, najważniejszym problemem przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym są bariery architektoniczne w zakresie dostępności osób niepełnosprawnych do budynków, dróg i chodników (17,2% odpowiedzi „najbardziej istotny” oraz 58,6% odpowiedzi „raczej istotny”). Kolejnym ważnym dla nich problemem jest brak rozwiązań technicznych w zakresie energooszczędności w obiektach budowlanych (82,2% odpowiedzi „4”). Problemem

o najmniejszej istotności jest według respondentów zły stan techniczny budynków (80,0% wskazań „raczej nieistotny”).

Wykres 21. Proszę ocenić najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne, występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:

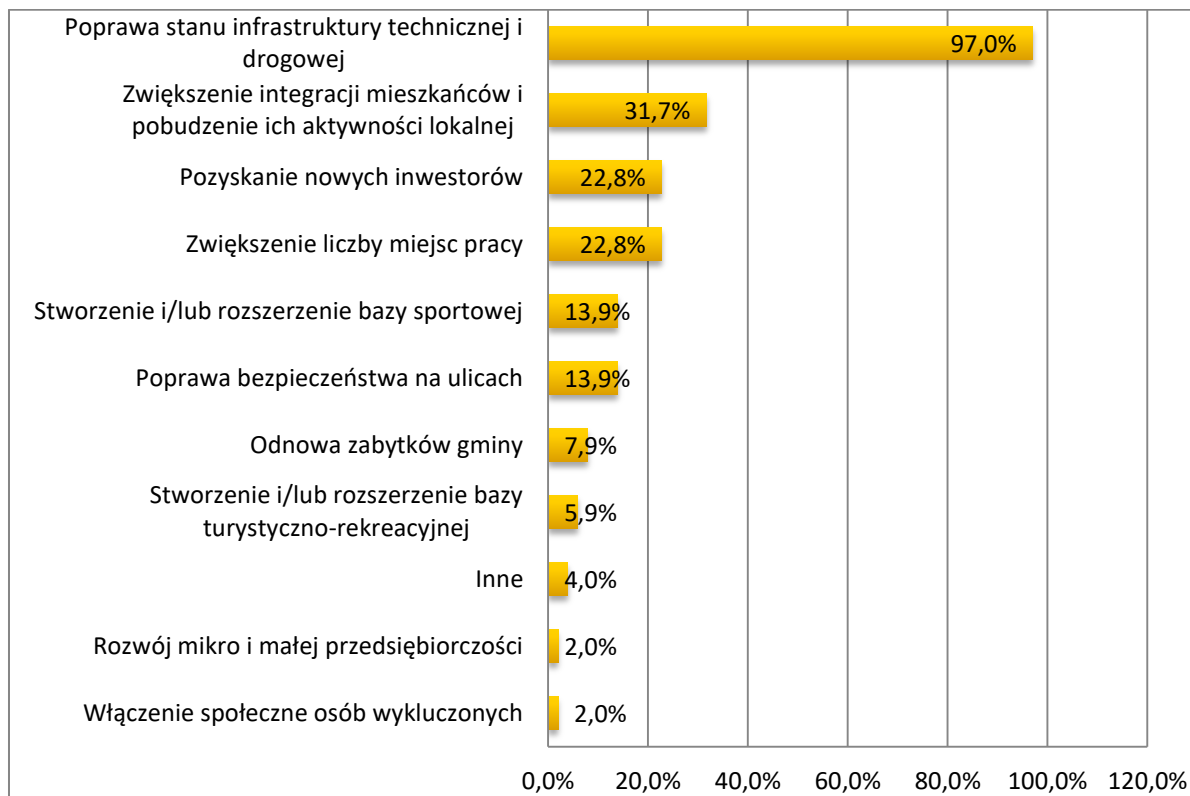

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Badani zostali zapytani o najważniejsze efekty, jakie ich zdaniem powinny zostać osiągnięte w wyniku rewitalizacji. Pierwsze trzy najczęściej wskazywane odpowiedzi dotyczą kolejno aspektów infrastrukturalnych, społecznych oraz gospodarczych. Respondenci uważali, że zdecydowanie najważniejszym efektem powinna być poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej (aż 97,0% wskazań). Niespełna 1/3 odpowiedzi (31,7%) wskazywała na zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej, zaś po 22,8% na pozyskanie nowych inwestorów oraz zwiększenie liczby miejsc pracy. Najmniejszy odsetek respondentów stwierdził, że najważniejszym efektem powinno być włączenie społeczne osób wykluczonych oraz rozwój mikro i małej przedsiębiorczości. Wśród odpowiedzi „inne” znalazły

się takie propozycje jak: utworzenie punktów przedszkolnych, rozwinięcie komunikacji miejskiej, lepszy dostęp do usług medycznych oraz podjazdy dla niepełnosprawnych.

Wykres 22. Jakie najważniejsze efekty, według Pani/Pana powinny zostać osiągnięte w wyniku przeprowadzonego procesu rewitalizacji? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można zaznaczyć maksymalnie 5 odpowiedzi):

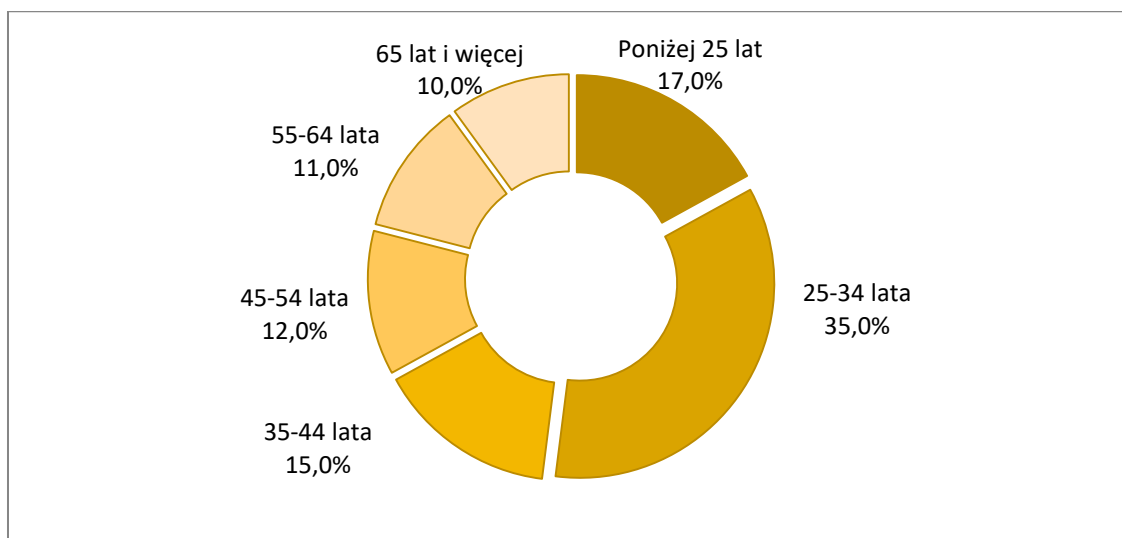

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Metryczka

Osobami najczęściej badanymi byli mieszkańcy między 25 a 34 rokiem życia (35,0%). Nieco mniejszy odsetek stanowili respondenci w wieku poniżej 25 lat (17,0%) oraz 34-44 lata (15,0%). Osób w wieku 45-54 lata było 12,0%, zaś w przedziale wiekowym 55-64 11,0%. Najmniejszy odsetek (1/10 całości badanych) stanowiły osoby w wieku 65 lat i więcej. Jedna osoba odmówiła odpowiedzi na pytanie.

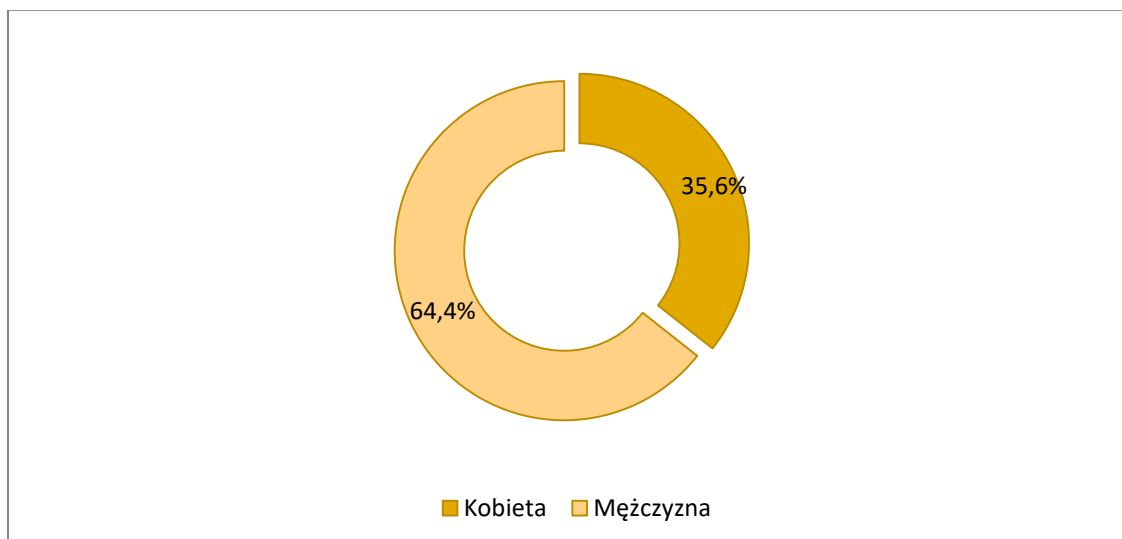
Wykres 23. Wiek respondentów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

W badaniu łącznie wzięło udział 101 respondentów, z czego 35,6% (tj. 36) stanowiły kobiety, zaś 64,4% (tj. 65) mężczyźni.

Wykres 24. Płeć respondentów.

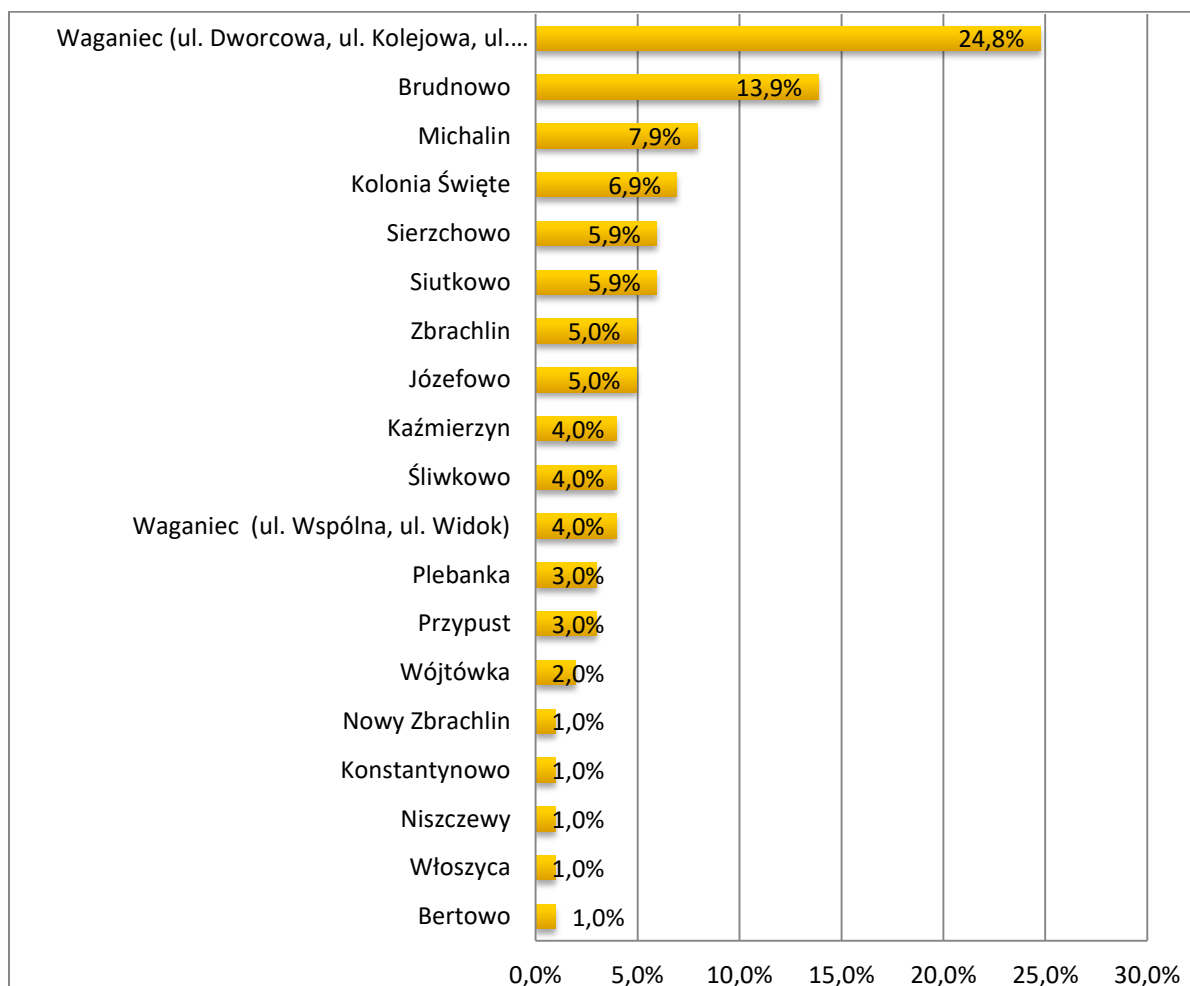

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Respondenci biorący udział w ankiecie zamieszkiwali różne miejscowości znajdujące się na badanym terenie. Największy ich odsetek stanowiły osoby mieszkające w Wagańcu, na ulicach Dworcowej, Kolejowej, Kujawskiej, Osiedlowej oraz Przechodniej (24,8%, tj. 25 osób). 13,9%

badanych mieszkało na terenie Brudnowa, zaś 7,9% w Michalinie. Nieco mniej zamieszkiwało Kolonię Świętę (6,9%), Sierzchowo (5,9%), Zbrachlin i Józefowo (po 5,0%). Miejscowości zamieszkiwane przez pojedynczych respondentów to: Nowy Zbrachlin, Konstantynowo, Niszczewy, Włoszyca oraz Bertowo.

Wykres 25. Miejsce zamieszkania respondentów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

4.3 Konsultacje społeczne z mieszkańcami

Dnia 23 sierpnia 2016 roku w miejscowości Waganiec, odbyło się spotkanie z mieszkańcami gminy. Podczas konsultacji społecznych, zostały omówione kwestie:

- obecnego stanu społeczno-gospodarczego gminy,
- etapów powstawania dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy”,
- partycypacji lokalnej ludności w dalszym rozwoju gminy.

Podczas konsultacji społecznych zostało wypełnionych 12 formularzy, dotyczących zagadnień związanych z obszarami kryzysowymi, atutami, a także możliwymi kierunkami rozwoju gminy.

Pierwszym, poruszonym w kwestionariuszu zagadnieniem, było pytanie dotyczące problemów o najwyższej skali występowania na terenie gminy. Obecni na spotkaniu mieszkańcy, uznali za najbardziej uciążliwe zjawisko niedostatecznego stanu dróg. Kwestia niskiej jakości infrastruktury drogowej uznana została przez interesariuszy za główny problem w gminie. Kolejnym, występującym zjawiskiem kryzysowym na terenie gminy jest trudność mieszkańców (głównie ludzi młodych) ze znalezieniem pracy zarobkowej.

W pytaniu dotyczącym możliwości spędzania wolnego czasu, respondenci wskazali na orlik, jako główne miejsce rozrywki na terenie gminy. Dodatkowo, mieszkańcy wymieniali takie warianty rekreacji jak:

- zajęcia zumby,
- spacery po terenach nadwiślańskich,
- udział w koncertach orkiestry dętej.

W zagadnieniu dotyczącym skojarzeń mieszkańców z gminą, najczęściej powtarzała się odpowiedź o jej wiejskim wizerunku, z atrakcyjnymi, nadwiślańskimi terenami turystycznymi.

W kolejnym zagadnieniu, interesariusze zostali poproszeni o wytypowanie najuciążliwszych niedogodności w dowolnej sferze życia. Mieszkańcy skupili swoje odpowiedzi wokół aspektów infrastrukturalnych, na pierwszym miejscu stawiając brak utwardzonych dróg gminnych oraz ścieżek rowerowych. Brak zaplecza rekreacyjnego, takiego jak basen czy kino uznano za zjawisko o mniejszym priorytecie w stosunku do infrastruktury transportowej.

Następne trzy kwestie dotyczyły bezpośrednio procesu powstawania misji oraz wizji gminy. Na zagadnienie „Gmina Waganiec to obszar..” mieszkańcy najczęściej wskazywali na skojarzenia związane z aspektami przyrodniczymi oraz rolniczym charakterem terenów.

Zwrot „Gmina Waganiec charakteryzuje się..” powodował wśród interesariuszy skojarzenie z lokalizacją regionu wśród szlaków komunikacyjnych, w tym też bliskość ośrodków miejskich oraz łatwość przemieszczenia się do nich.

Na związek wyrazowy „Gmina Waganiec to miejsce..” respondenci odnosili się nawiązując do dogodnych warunków rekreacji oraz życia na terenie gminy. Aspekty przyrodnicze i niezanieczyszczone środowisko wpływają na wzrost atrakcyjności obszaru, jako miejsca do wypoczynku.

Ostatnia część formularza dotyczyła zagadnień, które mieszkańcy uważają za priorytetowe w sferze społecznej, gospodarczej, a także turystycznej. Według interesariuszy środki powinny zostać zaangażowane w aktywizację społeczną ludzi młodych, ich zwiększony udział w życiu publicznym gminy. Drugą, omawianą już wyżej kwestią było skupienie się władz na modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej.

W sferze gospodarczej, interesariusze wskazali na priorytet działań z zakresu zmniejszania skali zjawiska bezrobocia.

Mieszkańcy obecni na konsultacjach społecznych posiadali wiedzę z zakresu możliwości, z jakimi wiąże się rozwój branży turystycznej na terenie ich gminy. Kluczowym aspektem rozwoju tej gałęzi lokalnej gospodarki jest powstanie infrastruktury, zarówno bazy noclegowej i gastronomicznej, jak i szlaków turystycznych oraz rowerowych.

5 Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

5.1 Metodologia opracowania diagnozy

Waganiec to gmina wiejska, w skład której wchodzi 23 sołectwa. Dane z poszczególnych instytucji zbierane były w podziale na takie obszary jak: Waganiec, Wólne, Przypust, Brudnowo, Wójtówka, Bertowo, Józefowo, Śliwkowo, Włoszyca (+ Byzie), Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo), Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo), Konstantynowo, Zbrachlin, Michalin (+ Michalinek), Kolonia Święte (+ Lewin), Stary Zbrachlin, Szpitalka, Nowy Zbrachlin, Kaźmierzyn (+ Ariany), Siutkowo, Plebanka, Sierzchowo, Wiktoryn.

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji wyznaczenie obszaru zdegradowanego następuje na podstawie koncentracji na nim negatywnych zjawisk społecznych (np.: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) przy jednoczesnym występowaniu trudności w minimum jednej z wymienionych sfer funkcjonowania gminy:

1. Gospodarka – w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw.
2. Środowisko – w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.
3. Przestrzeń – w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych.
4. Infrastruktura techniczna – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Niezbędne dane były zbierane od takich instytucji jak: Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Policji. Dzięki współpracy z poszczególnymi instytucjami, zebrane zostały szczegółowe dane dotyczące takich aspektów jak:

- Liczba osób bezrobotnych;
- Liczba rodzin bezrobotnych;
- Liczba bezrobotnych kobiet;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia;
- Liczba osób bezrobotnych bez wykształcenia średniego;
- Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych;
- Liczba kradzieży;
- Liczba kradzieży z włamaniem;
- Liczba bójek oraz pobić;
- Liczba zgłoszeń dot. znęcania się;
- Liczba zniszczeń lub uszkodzeń cudzej rzeczy;
- Liczba osób objętych pomocą ze względu na: alkoholizm, bezradność, ubóstwo, niepełnosprawność;
- Liczba nowych podmiotów gospodarczych;
- Liczba organizacji pozarządowych.

Do wyznaczenia obszaru rewitalizacji posłużyła także metodologia badań jakościowych i ilościowych. W celu pogłębienia problemów występujących na terenie gminy, przeprowadzone zostały takie badania jak:

- Ankieta CATI;
- Spotkania konsultacyjne.

Bardzo cenną wskazówką były także odpowiedzi osób zaangażowanych w proces tworzenia Programu Rewitalizacji, tj. pracownicy Urzędu Gminy, które jako osoby znające problemy i oczekiwania mieszkańców, wskazali obszary o wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych.

W związku z tym, obszary rewitalizacji wybrane zostały na podstawie rangowania wskaźników, konsultacji społecznych i przeprowadzonych badań ankietowych oraz wskazówek osób zaangażowanych w proces rewitalizacji.

5.2 Problemy społeczne

W Gminie Waganiec występują następujące problemy społeczne:

Bezrobocie

W poniżej przedstawionej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące struktury osób bezrobotnych w Gminie Waganiec. W roku 2015 najwięcej osób pozostających bez pracy mieszkało w Wagańcu (71). Następnie było to Brudnowo (40), Kaźmierzyn (34) oraz Wiktorzyn (32). Liczba osób bezrobotnych ze względu na płeć rozkładała się proporcjonalnie – w Gminie Waganiec blisko 60% stanowiły kobiety. Warto zaznaczyć, że osoby długotrwale pozostające bez pracy stanowiły 69,0% ogółu osób bezrobotnych.

Przedstawiona tabela prezentuje również strukturę bezrobotnych ze względu na wiek, wykształcenie oraz posiadane kwalifikacje. Wynika z niej, że w Gminie Waganiec powyżej 50 roku życia bezrobotnych było 81. Osób bez wykształcenia średniego i pozostających bez pracy Gmina Waganiec liczyła 242, a bez kwalifikacji zawodowych – 145.

Tabela 12 Struktura osób bezrobotnych w roku 2015

	Bezrobotni	Rodziny	Kobiety	Długotrwale	Powyżej 50 r.ż.	Bez wykształcenia średniego	Bez kwalifikacji zawodowych
Waganiec I Waganiec II	71	31	42	49	17	48	28
Wólne	13	9	7	8	2	9	3
Przypust	1	1	1	2	1	3	1
Brudnowo	40	13	16	19	6	24	11
Wójtówka	1	1	0	2	1	2	0
Bertowo	15	10	3	9	1	7	5
Józefowo	7	2	4	4	1	9	4
Śliwkowo	14	5	7	9	3	14	7
Włoszyca (+ Byzie)	12	7	8	13	4	10	5
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	7	2	7	10	1	7	5
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	7	2	1	3	1	3	1

	Bezrobotni	Rodziny	Kobiety	Długotrwale	Powyżej 50 r.ż.	Bez wykształcenia średniego	Bez kwalifikacji zawodowych
Konstantynowo	24	9	4	7	2	8	4
Zbrachlin	23	9	27	14	7	2	17
Michalin (+Michalinek)	10	4	8	11	4	13	10
Kolonia Święte (+ Lewin)	13	5	2	5	2	5	1
Stary Zbrachlin	10	3	2	2	0	2	2
Szpitalka	4	1	3	2	0	1	1
Nowy Zbrachlin	12	6	8	12	4	13	3
Kaźmierzyn (+ Ariany)	34	8	16	15	6	13	8
Siutkowo	1	1	3	3	3	6	4
Plebanka	24	10	9	12	4	12	8
Sierzchowo	23	10	11	17	8	18	10
Wiktoryn	32	8	6	11	3	13	7
ŚREDNIA	17,3043478	6,83	8,48	10,39	3,52	10,52	6,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Przestępczość

Dane uzyskane od policji przedstawiają rodzaj oraz liczbę popełnionych przestępstw w podziale na miejscowości. Wynika z nich, że w latach 2010-2015 najczęściej było kradzieży z włamaniem (68) oraz kradzieży (57). Stosunkowo mniej na terenie Gminy Waganiec dochodziło do:

- Zniszczeń lub uszkodzenie cudzej rzeczy (10),
- Znęcania się (6),
- Bójek, pobic (2),

Najczęściej do przestępstw dochodziło w miejscowościach Waganiec i Wólne (po 15), Michalin (13), Brudnowie oraz Zbrachlinie (kolejno 12 i 11). W analizowanych latach tylko

w miejscowościach Szpitalka, Stary Zbrachlin, Niszczewy i Bertowo nie doszło do żadnego przestępstwa.

Tabela 13. Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Gminy Waganiec w roku 2015

	Kradzież	Kradzież z włamaniem	Bójka pobicie	Znęcanie się	Zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy
Waganiec I Waganiec II	7	7		1	
Wólne	2	12			1
Przypust	1	2			3
Brudnowo	4	5	2		1
Wójtówka	3	1			1
Bertowo					
Józefowo	6			1	
Śliwkowo	4	5		1	
Włoszyca (+ Byzie)	2	3	0	0	0
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)					
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)					
Konstantynowo	1	1			
Zbrachlin	2	6		2	1
Michalin (+ Michalinek)	6	7			
Kolonia Święte (+ Lewin)	1				
Stary Zbrachlin					
Szpitalka	0	0	0	0	0
Nowy Zbrachlin		2			2
Kaźmierzyn (+ Ariany)	4	5			1
Siutkowo	5	1			
Plebanka	4	6			

	Kradzież	Kradzież z włamaniem	Bójka pobicie	Znęcanie się	Zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy
Sierzchowo	1	5			
Wiktoryn	4			1	
ŚREDNIA	3,17	4,25	0,67	0,86	1,11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Opieka społeczna

Poniżej przedstawiona tabela prezentuje dane dotyczące liczby osób dotkniętych problemem ubóstwa. Wynika z nich, że od roku 2010 ich liczba systematycznie maleje – z 492 na 471. Jednak, warto zaznaczyć, że w roku 2013 nastąpił wzrost osób z problemem ubóstwa, aż o 10,4% w porównaniu do roku poprzedniego.

Najwięcej osób dotkniętych tym problemem mieszka w Wagańcu (65). Nieco mniej zamieszkuje miejscowości: Brudnowo (42), Zbrachlin (37), Wiktoryn (35) oraz Kaźmierzyn łącznie z Arianami (32).

Warto zaznaczyć, że największy spadek w liczbie osób dotkniętych ubóstwem nastąpił w Plebance. W roku 2010 - 41 osoby borykały się z tym problemem, natomiast już 2015 r. – 21.

Tabela 14 Liczba osób z problemem ubóstwa

Sołectwo (miejscowości)	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Waganiec I	30	34	25	37	31	33
Wólne	9	7	8	12	11	15
Przypust	6	5	7	11	9	2
Brudnowo	38	32	34	35	40	42
Wójtówka	6	3	4	0	3	3
Bertowo	11	17	25	20	17	16
Józefowo	24	17	15	8	4	8
Śliwkowo	17	16	20	17	9	14
Włoszyca (+ Byzie)	15	6	6	14	15	14

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	23	15	16	22	14	6
Konstantynowo	22	12	9	10	22	22
Zbrachlin	47	53	42	36	32	37
Michalin (+ Michalinek)	16	9	9	11	7	8
Kolonia święte (+ Lewin)	7	7	6	12	12	13
Stary Zbrachlin	8	4	10	12	7	9
Waganiec II	54	52	44	42	41	42
Szpitalka	0	0	0	9	8	7
Nowy Zbrachlin	17	13	10	17	12	12
Kaźmierzyn (+Ariany)	21	30	25	32	31	32
Siutkowo	10	17	16	18	5	5
Plebanka	41	33	32	27	21	21
Sierzchowo	38	35	37	33	29	21
Wiktoryn	32	32	30	45	36	35
Razem:	492	449	430	480	416	417

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Najwięcej osób dotkniętych problemem bezradności mieszkało w Wiktorynie. Również w tej miejscowości nastąpił największy wzrost – w roku 2010 było 12 osób, natomiast w 2015 roku – 20. Odwrotną tendencję zaobserwować można w miejscowościach Zbrachlin oraz Bertowie, gdzie liczba osób dotkniętych problemem bezradności spadła do zera.

W roku 2015 problem bezradności występował również w miejscowościach:

- Wagańcu (13),
- Siutkowie (9),
- Kaźmierzynie i Arianach (6),
- Konstantynowie (4).

Tabela 15 Liczba osób z problemem bezradności

Sołectwo (miejscowości)	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Waganiec I	7	13	8	7	10	5
Wólne	0	0	0	3	3	3
Przypust	0	0	0	0	0	0
Brudnowo	7	5	4	7	3	3
Wójtówka	0	3	0	0	2	2
Bertowo	5	6	9	5	0	0
Józefowo	0	0	0	4	0	0
Śliwkowo	0	0	0	0	0	0
Włoszyca (+ Byzie)	3	0	0	0	0	0

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Sołectwo (miejscowości)	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	0	0	0	0	0	0
Konstantynowo	0	0	4	4	4	4
Zbrachlin	6	7	2	2	2	0
Michalin (+ Michalinek)	2	3	2	2	2	2
Kolonia święte (+ Lewin)	0	0	0	0	0	0
Stary Zbrachlin	0	0	0	0	0	0
Waganiec II	5	5	2	3	0	8
Szpitalka	0	0	0	0	0	3
Nowy Zbrachlin	0	0	0	0	2	2
Kaźmierzyn (+ Ariany)	0	0	0	0	6	6
Siutkowo	0	6	7	5	0	0
Plebanka	11	13	13	13	7	9
Sierzchowo	5	0	0	0	2	2
Wiktoryn	12	13	18	21	18	20
Razem:	63	74	69	76	61	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Z danych przedstawionych w poniższej tabeli wynika, że w analizowanych latach problem alkoholowy dotykał małej liczby osób. W roku 2010 odnotowano najwyższą liczbę osób uzależnionych od alkoholu – 9. Jednak w analizowanych latach liczba ta systematycznie spadała i w roku 2015 wyniosła zaledwie 3.

Osoby z problemem alkoholowym mieszkały w trzech miejscowościach:

- Waganiec,
- Nowy Zbrachlin,
- Sierzchowo.

Tabela 16 Liczba osób z problemem alkoholowym

Sołectwo (miejscowości)	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Waganiec I	0	0	0	0	0	0
Wólne	0	0	0	0	0	0
Przypust	1	1	0	0	0	0
Brudnowo	0	0	0	0	0	0
Wójtówka	0	0	0	0	0	0
Bertowo	0	0	0	0	0	0
Józefowo	0	0	0	0	0	0

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Sołectwo (miejscowości)	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Śliwkowo	6	5	1	0	0	0
Włoszyca (+ Byzie)	0	0	0	0	0	0
Niszczewy(+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	0	0	2	2	0	0
Konstantynowo	0	0	0	0	0	0
Zbrachlin	0	0	0	0	0	0
Michalin (+ Michalinek)	0	0	0	0	0	0
Kolonia Święte (+ Lewin	0	0	0	0	0	0
Stary Zbrachlin	0	0	0	0	0	0
Waganiec II	2	0	2	0	0	1
Szpitalka	0	0	0	0	0	0
Nowy Zbrachlin	0	0	0	1	1	1
Kaźmierzyn (+ Ariany)	0	0	0	0	0	0
Siutkowo	0	0	0	0	0	0
Plebanka	0	0	0	0	0	0
Sierzchowo	0	0	1	0	0	1
Wiktorzyn	0	0	0	0	0	0
Razem:	9	6	6	3	1	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej udostępnił również dane dotyczące osób niepełnosprawnych na terenie Gminy. Wynika z nich, że w latach 2010-2015 ich liczba systematycznie malała – z 118 (2010) na 102 (2015). W miejscowościach Wiktorzyn, Zbrachlin, Kolonia Święte liczba osób niepełnosprawnych przewyższyła średnią dla całej Gminy.

W Starym Zbrachlinie, Niszczewach (z Zakrzewem, Zosinem, Janowem), Wagańcu odnotowano największy spadek w liczbie osób dotkniętych tym problemem.

Tabela 17 Liczba osób niepełnosprawnych

Sołectwo (miejscowości)	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Waganiec I	4	7	7	9	8	8
Wólne	0	5	0	4	4	4
Przypust	0	0	0	0	2	0
Brudnowo	6	8	13	4	3	7
Wójtówka	6	3	0	0	2	2
Bertowo	5	0	0	3	7	3
Józefowo	10	13	13	7	4	6

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Sołectwo (miejscowości)	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Śliwkowo	2	4	2	1	1	1
Włoszyca (+ Byzie)	1	1	1	1	1	1
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	8	5	6	5	0	1
Konstantynowo	6	6	6	0	5	7
Zbrachlin	7	15	3	10	7	11
Michalin (+ Michalinek)	1	1	1	1	0	0
Kolonia Święte (+ Lewin	4	4	4	9	9	10
Stary Zbrachlin	9	6	7	0	0	0
Waganiec II	15	5	10	5	5	5
Szpitalka	0	0	0	2	2	3
Nowy Zbrachlin	3	3	3	11	8	6
Kaźmierzyn (+ Ariany)	8	4	8	4	1	2
Siutkowo	2	2	2	4	3	3
Plebanka	0	0	0	1	1	1
Sierzchowo	9	14	15	7	7	7
Wiktoryn	12	12	15	17	8	14
Razem:	118	118	116	105	88	102

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Tabela poniżej stanowi podsumowanie wszystkich wskaźników uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z analizy wszystkich danych wynika, że największa liczba osób korzystała z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej z takich sołectwa jak: Waganiec (99), Wiktoryn (69), Brudnowo (52), Zbrachlin (48), Kaźmierzyn (40), Konstantynowo (33), Plebanka (31), Sierzchowo (31).

Tabela 18 Liczba przyznanych świadczeń przez GOPS na terenie Gminy Waganiec w roku 2015

	Ubóstwo	Bezradność	Alkoholizm	Niepełnosprawność
Waganiec I Waganiec II	72	13	1	13
Wólne	15	3		4
Przypust	2	0		0
Brudnowo	42	3		7
Wójtówka	3	2		2
Bertowo	16	0		3

	Ubóstwo	Bezradność	Alkoholizm	Niepełnosprawność
Józefowo	8	0		6
Śliwkowo	14	0		1
Włoszyca (+ Byzie)	14	0	0	1
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)				
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	6	0		1
Konstantynowo	22	4		7
Zbrachlin	37	0		11
Michalin (+ Michalinek)				
Kolonia Święte (+ Lewin)	13	0	0	10
Stary Zbrachlin	9	0		0
Szpitalka	7	3		3
Nowy Zbrachlin	12	2	1	6
Każmierzyn (+ Ariany)	32	6		2
Siutkowo	5	0		3
Plebanka	21	9		1
Sierzchowo	21	2	1	7
Wiktoryn	35	20		14
ŚREDNIA	19,33	3,19	0,60	4,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

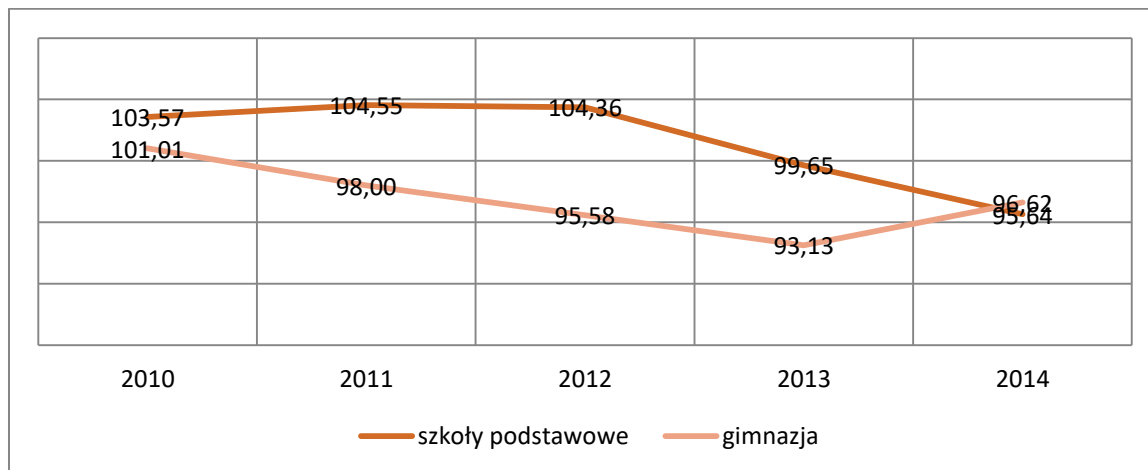
Poziom edukacji

Na terenie Gminy Waganiec wzrosła liczba dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W roku 2010 - 50,4% dzieci objętych było edukacją w tym zakresie, natomiast już w 2014 – odsetek ten wzrósł do 68,7%.

Współczynnik skolaryzacji brutto oznacza relację liczby osób uczących się do liczby ludności w grupie, który odpowiada temu poziomowi nauczania. Z poniższego wykresu wynika, że od roku 2010 w szkołach gimnazjalnych obserwuje się tendencje malejącą w tym zakresie. Dopiero od roku 2013 widać nieznaczny wzrost o 2 punkty procentowe.

W przypadku szkół podstawowych tendencja jest odwrotna. W latach 2011-2012 współczynnik skolaryzacji brutto wynosił kolejno 104,6% i 104,4%. Następnie znacznie zmalał i w roku 2014 równy był 95,6%.

Wykres 26 Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych i gimnazjach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym

Na terenie Gminy Waganiec w roku 2015 funkcjonowało 9 organizacji pozarządowych. Najwięcej organizacji swoją działalność prowadziło w miejscowości Zbrachlin – było ich 3. Następnie po dwie organizacje pozarządowe funkcjonowały w Plebance oraz Wagańcu, a po jednej w Sierzchowie i Włoszycy.

Tabela 19 Liczba organizacji pozarządowych z podziałem na miejscowości

	Liczba organizacji pozarządowych
Waganiec I Waganiec II	2
Wólne	0
Przypust	0
Brudnowo	0
Wójtówka	0
Bertowo	0
Józefowo	0

	Liczba organizacji pozarządowych
Śliwkowo	0
Włoszyca (+ Byzie)	1
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	0
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	0
Konstantynowo	0
Zbrachlin	3
Michalin (+ Michalinek)	
Kolonia Święte (+ Lewin)	0
Stary Zbrachlin	0
Szpitalka	0
Nowy Zbrachlin	0
Kaźmierzyn (+ Ariany)	0
Siutkowo	0
Plebanka	2
Sierzchowo	1
Wiktoryn	0
ŚREDNIA	0,41

Źródło: Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

5.3 Problemy gospodarcze

Na poniższym wykresie przedstawione dane prezentują liczbę nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w latach 2010-2015 w Gminie Waganiec. Na przestrzeni analizowanych lat zaobserwować można wahania w ich liczbie. Najwięcej nowych podmiotów powstało w roku 2010 – 29. Następnie ich liczba malała oraz rosła i w roku 2015 wyniosła 24.

Najwięcej zarejestrowanych podmiotów w latach 2010-2015 było w miejscowości Waganiec – ogółem 42, co stanowiło 30,0% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Następnie, nieco mniej, nowych firm powstało w miejscowościach: Plebanka (15), Nowy Zbrachlin (10), Kaźmierzyn (9), Brudnowo (9) i Zbrachlin (8).

Warto zaznaczyć, że w Byzie, Starym Zbrachlinie, Wólnie i Zosinie w analizowanych latach nie zarejestrowano żadnych podmiotów gospodarczych.

Tabela 20 Liczba podmiotów gospodarczych z podziałem na miejscowości w roku 2015

	Liczba nowych podmiotów gospodarczych
Waganiec I Waganiec II	6
Wólne	0
Przypust	0
Brudnowo	2
Wójtówka	0
Bertowo	0
Józefowo	0
Śliwkowo	0
Włoszyca (+ Byzie)	0
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	0
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	3
Konstantynowo	0
Zbrachlin	1
Michalin (+ Michalinek)	
Kolonia Święte (+ Lewin)	2
Stary Zbrachlin	0
Szpitalka	1
Nowy Zbrachlin	0
Kaźmierzyn (+ Ariany)	3
Siutkowo	0
Plebanka	3
Sierzchowo	2
Wiktoryn	0
ŚREDNIA	1,05

Źródło: Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

5.4 Problemy środowiskowe

Do istotnych problemów środowiskowych zaliczyć należy azbest. W ramach „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” udostępniona jest mapa, która prezentuje

miejsca, gdzie tego rodzaju problem występuje. Jak przedstawia poniższy rysunek, Gmina Waganiec nie została jeszcze w pełni oczyszczona z azbestu. Na jej terenie znajdują się obiekty oznaczone trzema kolorami, które wskazują stopień pilności usunięcia. Są to:

- Kolor czerwony – I stopień,
- Kolor pomarańczowy – II stopień,
- Kolor żółty – III stopień.

Obiekty oznaczone kolorem czerwonym zlokalizowane są na terenie miejscowości Przypust Szpitalka, Wojtówka, Bertowo i Włoszczyca.

Z raportu dostępnego na stronie esip.bazaazbestowa.gov.pl wynika, że na terenie Gminy jest łącznie 1 480 obiektów z azbestem. 2 072,544 Mg zostało zinwentaryzowanych, a 43,791 mg już usuniętych.

Rysunek 6 Występowanie azbestu na terenie Gminy Waganiec

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

5.5 Problemy przestrzenno-funkcjonalne

Jak wynika z poniższej tabeli na terenie Gminy Waganiec w latach 2010-2015 liczba bibliotek i filii wyniosła 1, przy czym obiekt dopasowany był do osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Pomimo, że liczba pracowników bibliotek zmalała z 3 na 2, to czytelników korzystających z usług bibliotek i filii przybyło – o 8,9%. W analizowanym okresie dostępny księgozbiór wzrósł – z 9 893 (2010) na 10 033 (2015). Również zwiększyła się liczba wypożyczeń na zewnątrz – z 4 864 na 5 965.

Tabela 21 Infrastruktura kulturalna

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Biblioteki i filie	1	1	1	1	1	1
Pracownicy bibliotek	3	2	2	2	2	2
Księgozbiór	9 893	10 105	10 146	10 252	10 115	10 033
Czytelnicy w ciągu roku	390	418	411	410	428	428
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	4 864	6 124	6 329	5 856	5 927	5 965
Obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	1	1	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

6 Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

6.1 Obszary zdegradowane

Zgodnie z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegana się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020 na terenach wiejskich do obszarów zdegradowanych należy zaliczyć te jednostki, w których odnotowano, co najmniej 2 problemy społeczne (mierzone wskaźnikami) Dodatkowo, na terenie sołectwa powinny znajdować się przestrzenie zdegradowane lub zjawiska negatywne, w przynajmniej jednej ze sfer zaproponowanych przez gminę we wskaźnikach.

Obszar zdegradowany może dotyczyć zarówno jednego, jak i kilku sołectw. Kryterium zaliczenia danej przestrzeni do obszaru zdegradowanego musi spełniać 1 z 4 celów rewitalizacji¹⁶:

- 1) Przekształcenie obszaru zdegradowanego na cele aktywizacji społecznej;
- 2) Przekształcenie przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji gospodarczej;
- 3) Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych;
- 4) Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące występowania zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Waganiec. Kolorem czerwonym zaznaczono wskaźniki, których wartości odznaczają się notowaniami mniej korzystnymi od średnich wartości dla gminy. W dalszej kolejności dokonano selekcji obszarów, ze względu na kumulacje na nich zjawisk kryzysowych. Poszczególne obszary w gminie, charakteryzujące się nasyceniem negatywnych zjawisk zostały oznaczone w tabeli ciemnoczerwonym obramowaniem.

¹⁶ Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegana się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020, str. 38-39.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

Tabela 22 Zestawienie wskaźników z wyszczególnieniem obszarów

Jednostka	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Długotrwale bezrobotni/bezrobotni	Długotrwale bezrobotni/ludność w wieku produkcyjnym	Udział liczby kradzieży z włamaniem w sołectwie stosunku do ogólnej liczby kradzieży z włamaniem w gminie	Liczba mieszkań niewyposażonych w kanalizację (sieciową) /liczba mieszkań ogółem
Waganiec	17,52%	13,50%	69,01%	9,32%	10,29%	3,78%
Wólne	19,47%	18,57%	61,54%	11,43%	17,65%	100,00%
Przypust	18,92%	2,13%	100,00%	2,13%	2,94%	100,00%
Brudnowo	15,98%	27,59%	47,50%	13,10%	7,35%	100,00%
Wójtówka	23,94%	2,70%	100,00%	2,70%	1,47%	100,00%
Bertowo	13,73%	20,00%	60,00%	12,00%	0,00%	100,00%
Józefowo	18,75%	6,09%	57,14%	3,48%	0,00%	84,09%
Śliwkowo	17,18%	12,96%	64,29%	8,33%	7,35%	100,00%
Włoszyca (+ Byzie)	19,23%	12,00%	100,00%	12,00%	4,41%	100,00%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	16,24%	4,55%	100,00%	4,55%	0,00%	100,00%
Konstantynowo	18,05%	31,58%	29,17%	9,21%	1,47%	100,00%
Zbrachlin	17,38%	12,85%	60,87%	7,82%	8,82%	14,08%
Michalin (+ Michalinek)	11,27%	10,42%	100,00%	10,42%	10,29%	100,00%
Kolonia Święte (+ Lewin)	18,92%	18,31%	38,46%	7,04%	0,00%	100,00%
Stary Zbrachlin	14,55%	29,41%	20,00%	5,88%	0,00%	100,00%
Szpitalka	19,72%	9,30%	50,00%	4,65%	0,00%	100,00%
Nowy Zbrachlin	13,08%	5,97%	100,00%	5,97%	2,94%	15,58%
Kaźmierzyn (+ Ariany)	14,18%	12,64%	44,12%	5,58%	7,35%	17,44%
Siutkowo	15,33%	1,03%	100,00%	1,03%	1,47%	100,00%
Plebanka	12,42%	11,48%	50,00%	5,74%	8,82%	0,00%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Sierzchowo	13,75%	11,44%	73,91%	8,46%	7,35%	100,00%
Wiktorzyn	11,56%	34,41%	34,38%	11,83%	0,00%	100,00%

Źródło: opracowanie własne.

Do obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Waganiec należy zaliczyć 14 sołectw. Poniżej została przedstawiona charakterystyka zjawisk kryzysowych, występujących na obszarze sołectw:

1. Waganiec - charakteryzuje się wysokimi poziomami wskaźników dotyczących bezrobocia. Dodatkowo, na terenie sołectwa odnotowano niekorzystną strukturę ekonomicznych grup ludności (wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w relacji do ludności ogółem) oraz wysoki udział liczby kradzieży z włamaniem w miejscowości, w stosunku do ogólnej liczby kradzieży z włamaniem w gminie.
2. Wolne - o najwyższym nasileniu występowania zjawisk problemowych w gminie. Na terenie sołectwa żadne gospodarstwo domowe nie jest wyposażone w instalacje kanalizacyjną. Dodatkowo, wskaźniki: udziału kradzieży z włamaniem w sołectwie, do ogółu kradzieży z włamaniem w gminie, relacji osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu społeczeństwa oraz pozostałych związanych z bezrobociem, znajdują się na poziomach mniej korzystnych, niżeli średnia w skali gminy.
3. Przypust - charakteryzuje się brakiem podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej oraz niekorzystną strukturą wieku, według klasyfikacji na grupy ekonomiczne ludności. Dodatkowo wszyscy bezrobotni z terenu sołectwa pozostają bez pracy, od co najmniej 12 miesięcy.
4. Brudnowo - gdzie liczba bezrobotnych w relacji do osób w wieku produkcyjnym przekracza wartość 25%. Dodatkowo, na terenie sołectwa występuje wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych, w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Należy także nadmienić brak podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej oraz wysoki odsetek kradzieży z włamaniem w sołectwie, do ogółu kradzieży z włamaniem w gminie.
5. Wojtówka - w której sytuacja społeczno-gospodarcza kształtuje się w sposób tożsamy do stanu sołectwa Przypust. Miejscowość charakteryzuje się brakiem podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej i wysokim odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym. Dodatkowo, wszyscy bezrobotni pozostają bez zatrudnienia, od co najmniej 12 miesięcy.

6. Bertowo - charakteryzujące się występowaniem problemów z obszarów: braku podłączenia gospodarstw domowych do infrastruktury kanalizacyjnej oraz liczby bezrobotnych, w relacji do grupy ludności w wieku produkcyjnym.
7. Śliwkowo - gdzie odnotowano wysoki odsetek występowania zjawiska kradzieży z włamaniem, w relacji do kradzieży z włamaniem na terenie gminy. Na terenie miejscowości wszystkie gospodarstwa nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej. Dodatkowo, na terenie sołectwa odnotowano niekorzystną strukturę demograficzną, o wysokim odsetku osób w wieku poprodukcyjnym.
8. Włoszyca z miejscowością Byzie - charakteryzująca się brakiem podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej. Głównym problemem na terenie sołectwa jest wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Dodatkowo, niekorzystnie na stan społeczno-gospodarczy sołectwa wpływa struktura demograficzna, o wysokim odsetku osób w wieku poprodukcyjnym.
9. Konstantynowo - cechujące się brakiem podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej. W miejscowości odnotowano niekorzystną strukturę demograficzną mieszkańców, a także wysoki odsetek osób bezrobotnych.
10. Zbrachlin - gdzie zanotowano wysoki poziom wskaźnika, dotyczącego liczby kradzieży z włamaniem w relacji do ogółu takich przypadków na terenie gminy. Dodatkowo, na terenie sołectwa zidentyfikowano negatywną strukturę demograficzną oraz wysoki odsetek osób bezrobotnych w relacji do ludności w wieku produkcyjnym.
11. Michalin z miejscowością Michalinek - wyróżniające się występowaniem trzech obszarów problemowych. Dotyczą one braku podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej, wysokiego odsetka kradzieży z włamaniem, w relacji do ogółu takich przypadków w gminie oraz niekorzystnej struktury długotrwałego bezrobocia.
12. Kolonia Święte z miejscowością Lewin - charakteryzujące się niekorzystną strukturą demograficzną, o wysokim odsetku osób w wieku poprodukcyjnym. Dodatkowo, na terenie sołectwa Kolonia Święte gospodarstwa domowe nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej. Odnotowano także wysoki udział osób bezrobotnych, w relacji do ludności w wieku produkcyjnym, przekraczający przeciętne wartości dla gminy.
13. Sierzchowo - o niekorzystnych wskaźnikach dotyczących bezrobocia długotrwałego, przyjmujących wartości wyższe, niżeli średnia w skali gminy. Jednocześnie, w sołectwie

zanotowano wysoką wartość wskaźnika kradzieży z włamaniem. Gospodarstwa domowe są w sołectwie niepodłączone do instalacji kanalizacyjnej.

14. Wiktoryn - cechujące się niekorzystną relacją między liczbą osób bezrobotnych, a ludnością w wieku produkcyjnym. Dodatkowo, należy zwrócić uwagę na brak podłączenia gospodarstw domowych w sołectwie do sieci kanalizacyjnej.

6.2 Obszar rewitalizacji

Celem procesu rewitalizacji jest wyprowadzenie obszarów zagrożonych z sytuacji kryzysowej. Analiza wskaźnikowa wykazała, iż w Gminie Waganiec, na terenie czternastu sołectw występuje kumulacja zjawisk kryzysowych. Najwięcej obszarów problemowych odnotowano na terenie sołectw: Wólne, Waganiec, Brudnowo, Śliwkowo, Włoszyca (+ Byzie), Sierzchowo, Konstantynowo, Michalin (+ Michalinek), Wiktoryn, Wójtówka, Bertowo, Przepust, Zbrachlin oraz Kolonia Święte (+ Lewin).

Tabela 23 Kumulacja negatywnych zjawisk

Sołectwo	Liczba zjawisk kryzysowych
Wólne	5
Waganiec	4
Brudnowo	4
Śliwkowo	4
Włoszyca (+ Byzie)	4
Sierzchowo	4
Konstantynowo	4
Michalin (+ Michalinek)	4
Wiktoryn	3
Wójtówka	3
Bertowo	3
Przepust	3
Zbrachlin	3
Kolonia Święte (+ Lewin)	3
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	2
Józefowo	2
Stary Zbrachlin	2

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Szpitalka	2
Siutkowo	2
Plebanka	1
Nowy Zbrachlin	1
Kaźmierzyn (+ Ariany)	1

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie analizy wskaźników, diagnozy społeczno-gospodarczej, przeprowadzonych ankiet oraz konsultacji społecznych określono obszar przeznaczony do rewitalizacji. Wybór terenów pod rewitalizację został dokonany zgodnie z zasadami partycypacji społecznej, stanowiącej podstawę do podejmowania działań rewitalizacyjnych. Proces rewitalizacji będzie prowadzony na terenie 4 miejscowości Gminy Waganiec:

- Waganiec I,
- Waganiec II,
- Wólne,
- Sierzchowo.

Wyodrębniony obszar charakteryzuje się występowaniem problemów społecznych, gospodarczych oraz technicznych. Problemy występujące na obszarze rewitalizacji to przede wszystkim: bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność. Na wyznaczonym obszarze mieszkają 1243 osoby, co stanowi 27,2% mieszkańców gminy ogółem. Wyznaczony obszar nie przekracza 20% powierzchni gminy.

7 Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego (planowany efekt rewitalizacji)

Wizja jest opisem pożądanego stanu, który zamierza się osiągnąć na przestrzeni kilku lat, za pomocą działań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Podstawą do jej sformułowania były wnioski płynące z diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizy zgromadzonych wskaźników.

Proces rewitalizacji Gminy Waganiec będzie przebiegał na zasadach zrównoważonego rozwoju zakładającego równowagę pomiędzy rozwojem społecznym, gospodarczym a infrastrukturalnym. Wizja Gminy Waganiec, którą planuje się osiągnąć po przeprowadzonym procesie rewitalizacji brzmi:

Gmina Waganiec miejscem z dobrze prosperującą i rozwijającą się gospodarką oraz estetyczną i funkcjonalną przestrzenią.

Gmina Waganiec obszarem o wysokim standardzie życia, zamieszkiwanym przez aktywną i zintegrowaną społeczność.

Misją określa się działania, które gmina zamierza podejmować, aby urzeczywistnić wizerunek przedstawiony w wizji. To ogólny kierunek rozwoju, który pomaga obrać cele strategiczne i operacyjne. Realizacja wizji i misji skutkuje ożywieniem społeczno-gospodarczym na terenach zdegradowanych, tym samym pozytywnie oddziałując na rozwój całej gminy. Wypracowana misja Gminy Waganiec brzmi następująco:

Misją Gminy Waganiec jest ciągłe stymulowanie rozwoju gospodarczego, systematyczne modernizowanie obszaru rewitalizowanego oraz poprawianie jakości życia mieszkańców w aspekcie materialnym oraz społecznym.

8 Cele rewitalizacji i kierunki działań

Zaplanowany proces rewitalizacji zakłada całościową i zintegrowaną interwencję w najważniejsze aspekty funkcjonowania Gminy Waganiec: Gospodarkę, Przestrzeń i infrastrukturę oraz Społeczeństwo.

Należy zaznaczyć, że Interesariuszami programu są osoby, instytucje lub ich grupy, na które bezpośrednio lub pośrednio oddziałuje Gminny Program Rewitalizacji. To także podmioty wpływające na rezultaty procesu rewitalizacyjnego, zarówno w sposób pozytywny, jak i negatywny. Zalicza się do nich mieszkańców obszaru rewitalizacji, właścicieli, użytkowników nieruchomości, podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym terenie (w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego). A także podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą lub społeczną (w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organy władzy publicznej).

8.1 Rekomendowane kierunki interwencji

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Waganiec na lata 2016-2020 jest interwencja w obszary strategiczne, która umożliwi wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego. Tym samym przyczyni się do poprawienia mechanizmów partycypacji społecznej oraz ożywienia gospodarki. Osiągnięcie poniższych celów strategicznych oraz operacyjnych pozwoli na zrealizowanie pożądanej wizji stanu Gminy Waganiec po przeprowadzonym procesie rewitalizacji.

1. **Obszar strategiczny: Gospodarka**

Cel strategiczny - Rozwój gospodarczy i zmniejszanie stopy bezrobocia

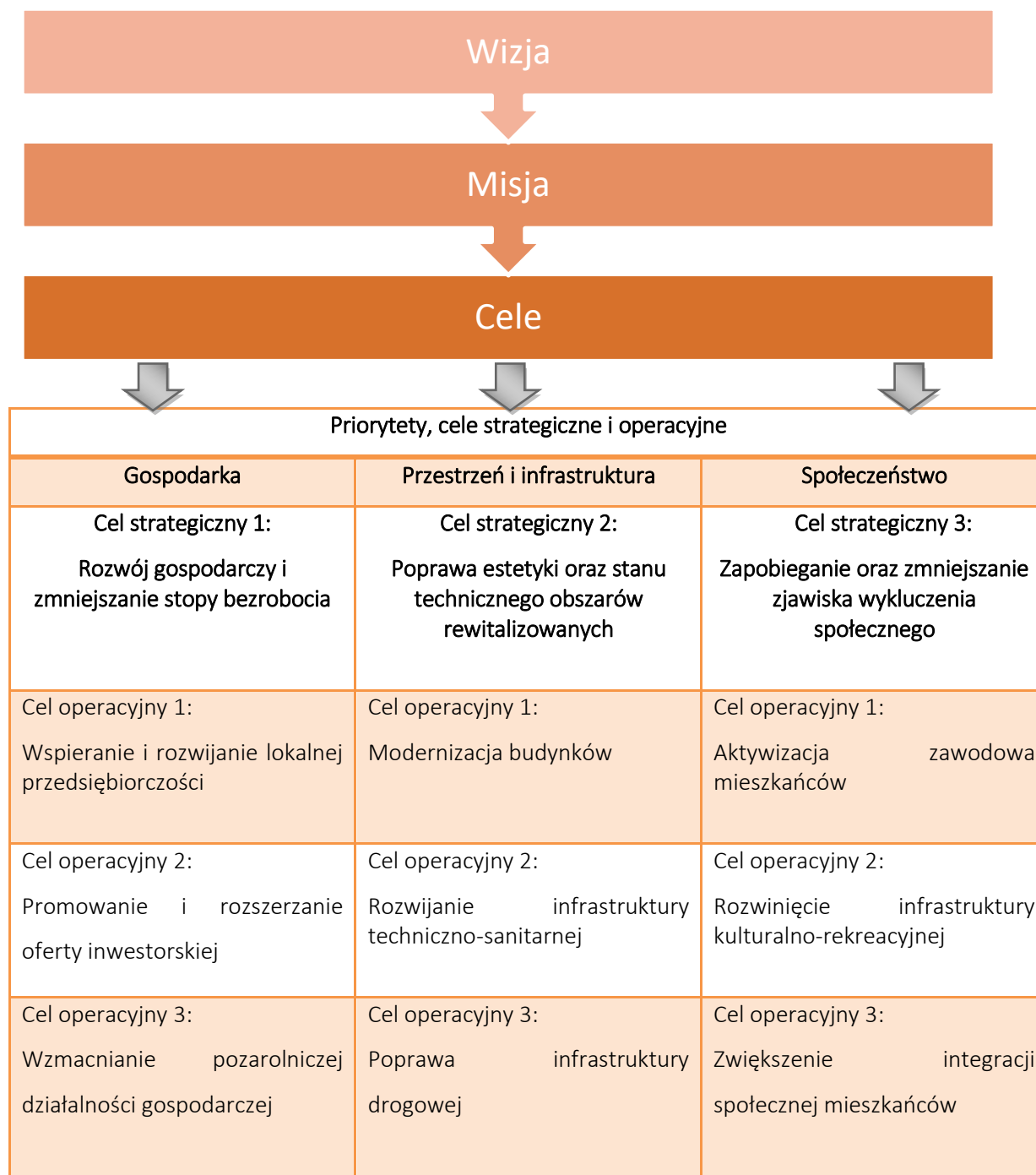
2. **Obszar strategiczny: Przestrzeń i infrastruktura**

Cel strategiczny - Poprawa estetyki oraz stanu technicznego obszarów rewitalizacyjnych

3. **Obszar strategiczny: Społeczeństwo**

Cel strategiczny - Zapobieganie oraz zmniejszanie zjawiska wykluczenia społecznego

Tabela 24 Cele Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Waganiec

Źródło: Opracowanie własne

8.2 Opis kierunków interwencji i celów rewitalizacji

Obszar strategiczny: Gospodarka
Cel strategiczny: Rozwój gospodarczy oraz zmniejszanie stopy bezrobocia

Uzasadnienie: Ożywienie gospodarcze jest jednym z głównych celów rewitalizacji. Gospodarka w Gminie Waganiec zmagą się z kilkoma trudnościami: wysoką stopą bezrobocia, niewielką

liczbą nowych inwestycji, małą liczbą podmiotów gospodarczych. Dlatego też rekomenduje się podjęcie działań zmierzających do rozwiązania wymienionych problemów.

Obecnie, najistotniejszym kierunkiem rozwoju obszarów wiejskich jest **wzrost ich gospodarczej różnorodności** zwiększającej konkurencyjność gmin wiejskich. Cel ten można osiągnąć poprzez **wspieranie prowadzenia działalności pozarolniczej** jak usługi, handel czy agroturystyka. Jest to związane z kolejnym działaniem i celem, czyli **rozwijaniem lokalnej przedsiębiorczości**. W tym kontekście ważne jest oferowanie mieszkańcom gminy projektów z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych i dopasowywania ich do lokalnego rynku pracy. Gmina poprzez organizowanie szkoleń technicznych i gospodarczych na temat prowadzenia własnej działalności, umożliwi zdobycie wiedzy pozwalającej na zwiększenie konkurencyjności. Istotnym elementem ożywienia gospodarki są nowe inwestycje realizowane na terenie gminy. **Rozszerzenie i promocja oferty inwestorskiej**, skrócenie czasu procesu inwestycyjnego, zadbanie o ład przestrzenny zwiększy zainteresowanie gminą u potencjalnych nowych przedsiębiorców.

Wymienione działania przyczynią się do poprawy warunków lokalnego rynku pracy, a tym samym zmniejszenia stopy bezrobocia.

Obszar strategiczny: Przestrzeń i infrastruktura

Cel strategiczny: Poprawa estetyki oraz stanu technicznego obszaru rewitalizowanego

Uzasadnienie: Obszary zdegradowane wybrane do rewitalizacji, charakteryzują m.in. się złym stanem technicznym budynków i niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą techniczno-sanitarną. Wpływa to negatywnie zarówno na samych mieszkańców, obniżając jakość ich życia, jak i na ogólny, turystyczny wizerunek gminy.

Realizowanie **działań zmierzających do rozwoju i poprawienia stanu infrastruktury technicznej** pozwoli na zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa użytkowania przestrzeni. Dlatego zaleca się **podjęcie prac remontowych budynków oraz dróg**.

Warto zaznaczyć, że **estetyzacja przestrzeni publicznej oraz poprawa stanu technicznego architektury i infrastruktury**, pozytywnie wpłynie na wizerunek turystyczny gminy oraz zwiększy jej atrakcyjność inwestycyjną. Wiele korzyści odczują również sami mieszkańcy.

Dzięki realizacji tych zadań, aktywizacja społeczno-zawodowa społecznej lokalności będzie łatwiejsza oraz efektywniejsza.

Obszar strategiczny: Społeczeństwo

Cel strategiczny: Zapobieganie oraz zmniejszanie zjawiska wykluczenia społecznego

Uzasadnienie: Działania rewitalizacyjne, oprócz poprawienia stanu infrastruktury i ożywienia gospodarki, kładą również duży nacisk na aspekt społeczny. Diagnoza wykazała m.in., że społeczność lokalna Gminy Waganiec zmagą się z wysokim współczynnikiem ubóstwa oraz bezradnością życiową mieszkańców. Rekomenduje się podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania oraz zmniejszania wykluczenia społecznego.

Niewątpliwie, wymienione wyżej zjawiska są skutkami problemów gospodarczych, jak wysoka stopa bezrobocia. Poprawienie stanu gospodarki pozytywnie wpłynie również społeczeństwo. Ważne jest systematyczne **stymulowanie społecznej lokalności poprzez aktywizację zawodową**. Może ona obejmować działania z zakresu doradztwa zawodowego, organizowania zawodowych kursów kwalifikacyjnych, oferowania miejsc praktyk i staży.

Wykluczeniu społecznemu będą zapobiegać również **działania z zakresu integracji społecznej**. Jedną z ważniejszych metod przeciwdziałających marginalizacji jest **aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców gminy** za pomocą rozszerzania i dopasowania oferty kulturalnej, wspierania lokalnego trzeciego sektora, oddolnych inicjatyw, czy też tworzenia publicznych przestrzeni do wspólnego spędzania czasu.

8.3 Uzasadnienie celów rewitalizacji i ich wpływ na niwelowanie koncentracji zjawisk negatywnych

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Waganiec zakłada realizację 3 celów strategicznych oraz 9 celów operacyjnych. Poniżej przedstawiona numeracja celów operacyjnych w ramach obszarów strategicznych posłuży do oceny ich zasadności w kontekście niwelowania zjawisk negatywnych.

Tabela 25 Numeracja celów operacyjnych

Nr	Cel operacyjny
1.1.	Wspieranie i rozwijanie lokalnej przedsiębiorczości
1.2.	Promowanie i rozszerzanie oferty inwestorskiej
1.3.	Wzmacnianie pozarolniczej działalności gospodarczej
2.1.	Modernizacja budynków
2.2.	Rozwijanie infrastruktury techniczno-sanitarnej
2.3.	Poprawa infrastruktury drogowej
3.1.	Aktywizacja zawodowa mieszkańców
3.2.	Rozwinięcie infrastruktury kulturalno-rekreacyjnej
3.3.	Zwiększenie integracji społecznej

Źródło: Opracowanie własne

Poziom wpływu poszczególnych celów operacyjnych na zjawiska kryzysowe, a tym samym zasadności ich realizacji, został oceniony na podstawie analizy potrzeb rewitalizacyjnych w skali 1-3, gdzie:

- **1:** niski poziom wpływu na zjawisko kryzysowe;
- **2:** średni poziom wpływu na zjawisko kryzysowe;
- **3:** wysoki poziom wpływu na zjawisko kryzysowe.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

		Cele operacyjne:	Gospodarka			Przestrzeń i infrastruktura			Społeczeństwo		
			1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	2.3.	3.1.	3.2.	3.3.
Problemy społeczne	Bezrobocie	3	2	3	1	1	1	3	1	2	
	Ubóstwo	3	2	2	2	2	1	3	2	2	
	Przestępczość	3	2	2	1	1	1	3	1	2	
	Alkoholizm	3	2	2	1	1	1	3	1	2	
	Niski poziom edukacji	2	1	1	1	1	1	2	3	2	
	Niski poziom kapitału społecznego	2	1	1	1	2	1	3	3	3	
	Niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym	2	1	1	1	2	1	2	3	2	
	Niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym	2	1	1	1	1	2	2	3	2	
Problemy gospodarcze	Niski stopień przedsiębiorczości	3	2	3	1	2	1	2	2	1	
	Słaba kondycja przedsiębiorstw	2	2	3	1	1	1	2	1	1	
Problemy przestrzenno-funkcjonalne	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną	2	1	2	3	3	3	1	1	1	
	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną	1	1	1	2	2	1	1	3	1	
	Brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość usług	1	1	1	2	2	2	1	1	1	
	Niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru	1	1	1	3	3	2	1	1	1	
	Brak lub niska jakość terenów publicznych	1	1	1	3	3	2	1	1	1	
Problemy techniczne	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	1	1	1	3	3	2	1	1	1	
	Brak wyposażenia w rozwiązania techniczne umożliwiające efektywne korzystanie z obiektów budowlanych	1	1	1	3	3	3	1	1	1	

9 Spis tabel i wykresów

9.1 Spis rysunków

Rysunek 1 Etapy tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji	5
Rysunek 2 Sołectwa Gminy Waganiec.....	6
Rysunek 3 Mapa Gminy Waganiec	14
Rysunek 4 Mocne strony gminy wg uczestników warsztatów konsultacyjnych	41
Rysunek 5 Problemy w gminie wg uczestników warsztatów konsultacyjnych.....	45
Rysunek 6 Występowanie azbestu na terenie Gminy Waganiec	78

9.2 Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia sołectw wchodzących w skład gminy i struktura wykorzystania gruntów.....	7
Tabela 2. Użytkowanie terenów Gminy Waganiec w 2014 roku	11
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2010-2014	16
Tabela 4. Wyposażenie mieszkań na terenie gminy w instalacje	17
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych na terenie gminy w latach 2010-2015.....	24
Tabela 6. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w latach 2010-2015	26
Tabela 7 Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2012-2015	31
Tabela 8 Powiązana Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi.....	35
Tabela 9 Mocne strony.....	41
Tabela 10 Negatywne zjawiska	45
Tabela 11 Proponowane działania w zakresie rewitalizacji.....	47
Tabela 12 Struktura osób bezrobotnych w roku 2015	66
Tabela 13. Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Gminy Waganiec w roku 2015	68
Tabela 14 Liczba osób z problemem ubóstwa	69
Tabela 15 Liczba osób z problemem bezradności	70
Tabela 16 Liczba osób z problemem alkoholowym	71
Tabela 17 Liczba osób niepełnosprawnych.....	72
Tabela 18 Liczba przyznanych świadczeń przez GOPS na terenie Gminy Waganiec w roku 2015	73

Tabela 19 Liczba organizacji pozarządowych z podziałem na miejscowości.....	75
Tabela 20 Liczba podmiotów gospodarczych z podziałem na miejscowości w roku 2015.....	77
Tabela 21 Infrastruktura kulturalna.....	79
Tabela 22 Zestawienie wskaźników z wyszczególnieniem obszarów	81
Tabela 23 Kumulacja negatywnych zjawisk.....	86
Tabela 24 Cele Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Waganiec	89
Tabela 25 Numeracja celów operacyjnych	93

9.3 Spis wykresów

Wykres 1. Zmiany struktury użytkowania terenów Gminy Waganiec w latach 2012-2014.....	12
Wykres 2. Długość czynnej sieci rozdzielczej oraz kanalizacyjnej na terenie gminy w latach 2010-2014 [w km]	15
Wykres 3. Podmioty zarejestrowane w REGON na terenie Gminy Waganiec w latach 2010-2015	19
Wykres 4. Pracujący wg płci w latach 2010-2014.....	25
Wykres 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	26
Wykres 6. Liczba mieszkańców gminy w latach 2010-2015.....	27
Wykres 7. Struktura ludności na terenie gminy w roku 2015.....	28
Wykres 8. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.....	29
Wykres 9. Przyrost naturalny na terenie gminy w latach 2010-2014.....	29
Wykres 10. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie gminy w latach 2010-2014	30
Wykres 11. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014.....	33
Wykres 12. Proszę ocenić ogólny stan społeczno-gospodarczy poszczególnych miejscowości:	49
Wykres 13. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów w Pana(i) miejscowości:.....	50
Wykres 14. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów w Pana(i) miejscowości:.....	51

Wykres 15. Proszę podać przykładowe działania/ inwestycje, które Pana/Pani zdaniem trzeba podjąć na terenie Pana/Pani miejscowości w celach rewitalizacyjnych (pytanie otwarte):	52
Wykres 16. W jakich miejscowościach gminy działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można było zaznaczyć 3 odpowiedzi).	53
Wykres 17. Proszę ocenić najważniejsze problemy społeczne występujące na wybranym przez Pana/Panią obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:	54
Wykres 18. W jakich miejscowościach gminy działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można było zaznaczyć 3 odpowiedzi).	55
Wykres 19. Proszę ocenić najważniejsze problemy gospodarcze występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:	56
Wykres 20. W jakich miejscowościach gminy działania z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury są najbardziej potrzebne?	57
Wykres 21. Proszę ocenić najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne, występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:	58
Wykres 22. Jakie najważniejsze efekty, według Pani/Pana powinny zostać osiągnięte w wyniku przeprowadzonego procesu rewitalizacji? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można zaznaczyć maksymalnie 5 odpowiedzi):	59
Wykres 23. Wiek respondentów.	60
Wykres 24. Płeć respondentów.	60
Wykres 25. Miejsce zamieszkania respondentów.	61
Wykres 26 Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych i gimnazjach	75